

Handläggare
Sara Magnusson
Telefon: 08-508 05 178

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2015-09-24

04

Tertialrapport Tertial 2 2015 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar tertialrapport 2-2015 till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om 25,6 mnkr i omslutningsökningar.
3. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 0,5 mnkr för arbetet med fattiga EU-medborgare i samband med avvísningar.
4. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Ärendet

Tertialrapporten har utarbetats av förvaltningsledningen med medverkan av samtliga avdelningar. Strategiska avdelningen har sammanställt rapporten. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett vid förvaltningsgruppens möte torsdag 17 september. Ärendet behandlas i pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	7
1. Ett Stockholm som håller samman	7
1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor	8
1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande.....	10
1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan	14
1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla.....	16
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar.....	25
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo.....	32
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	33
1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	35
2. Ett klimatsmart Stockholm	41
2.1 Stockholm är klimatneutralt	41
2.2 Transporter i Stockholm är hållbara	42
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	43
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil	44
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	46
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm	46
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	47
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	52
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	55
4.1 Stockholm är fritt från diskriminering.....	55
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor.....	57
4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen	65
4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	66
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	67
4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande.....	71
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande.....	78
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning.....	79
Uppföljning av ekonomi.....	81
Uppföljning av driftbudget	81

Resultatenheter	90
Investeringar	91
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	91
Betydande projekt som inte är investeringar	91
Omslutningsförändringar.....	91
Budgetjusteringar.....	92
Medel för lokaländamål.....	92
Analys av balansräkning.....	92
Synpunkter och klagomål.....	93

Bilagor

Bilaga 1: 01. Sdn 04

Sammanfattande analys

Förvaltningens arbete för att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål pågår och följer i allt väsentligt verksamhetsplanen. Den ekonomiska prognosen visar ett överskott för året om 0,7 mnkr efter resultatdispositioner.

Nedan sammanfattas förvaltningens bedömning av måluppfyllelse, utmaningar och det arbete som förvaltningen genomfört för att bidra till att inriktningsmålen nås.

Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bedömer att arbetet bidrar till inriktningsmålet. Till utmaningarna hör det ökande antalet orosanmälningar för barn samt att andelen barn och unga som är aktuella 12 månader efter avslutad insats inte minskar. En annan utmaning är att fler föräldrar som har barn i förskolan ska vara nöjda.

Genom nedanstående arbete har förvaltningen bidragit till att inriktningsmålet nås:

- För att barnfamiljer ska bli självförsörjande har socialsekreterare täta uppföljningar med föräldrar. Andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd har minskat i jämförelse med första tertialen.
- För att möta behovet av en mötesplats för barn och föräldrar som har umgänge på helger har öppna förskolan utökade öppettider med en lördag i månaden.
- För att stärka barns språkutveckling har förskolorna arbetat med att utveckla läsmiljöer för barnen.
- För att öka kvaliteten i förskolan och föräldrars nöjdhet fortsätter förvaltningens förskolor arbeta med en gemensam metod för uppföljning, utvärdering och utveckling.
- För att alla barn ska ha lika möjligheter i förskolan erbjuder förvaltningen specialpedagogisk handledning till förskolorna.
- För att möta det ökade antalet orosanmälningar för barn och unga har förvaltningen anställt fler socialsekreterare och förstärkt organisationen med biträdande enhetschefer.
- För att ungdomar ska få stöd att inte hamna i eller att lämna en kriminell livsstil samverkar förvaltningen med polis och skola i sociala insatsgrupper (SIG).
- För att möta ökningen av antalet ensamkommande flyktingbarn har två ytterligare socialsekreterare anställts. Nu arbetar fyra socialsekreterare med barnen.
- För att möta behovet av familjehem har utredning och godkännande av familjehem prioriterats under året. Antalet barn som väntar på placering i familjehem har minskat väsentligt.
- För att möta vårdnadshavare som är i konflikt gällande vårdnad, boende och umgänge erbjuds samarbetsamtal redan vid första kontakten.
- För att stötta enskilda som missbrukar eller lider av psykisk ohälsa utvecklar förvaltningen mötesplatser, öppenvårdsinsatser och arbetar motiverande. En eftermiddag i veckan har beroendemottagningen, psykiatrimottagningen och vårdcentralen en samordnad mottagning för den som önskar träffa flera huvudmän samtidigt.

- För att öka trivsel, trygghet och möjlighet till sociala sammanhang utvecklar förvaltningen befintliga mötesplatser och erbjuder olika aktiviteter till barn, unga och äldre i stadsdelsområdet. I september öppnar Vita Villan i Smedshagen, där bland annat ett medborgarkontor kommer att finnas.
- För att äldre ska ha en trygg ålderdom arbetar förvaltningen för att öka den äldres delaktighet i genomförandeplaner och planering av aktiviteter.

Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bedömer att arbetet bidrar till inriktningsmålet. Till utmaningarna hör att byta ut alla bilar i fordonsparken till miljöklassade bilar. Antalet bilar i fordonsparken har minskat vilket har lett till att andelen miljöklassade bilar har ökat.

Genom nedanstående arbete har förvaltningen bidragit till att inriktningsmålet nås:

- För att minska klimatpåverkan från verksamheten fortsätter förvaltningen investera i klimatåtgärder, sortera ut matavfall, minska fordonsparken och användandet av bil i tjänsten.
- Förvaltningen fortsätter köpa ekologiska livsmedel och har påbörjat arbetet med att minska barns exponering för kemikalier i förskolan. Andelen inköp av ekologiska livsmedel har ökat och förskoleverksamheten står för ungefär 87 procent av förvaltningens totala inköp av ekologiska livsmedel.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att arbetet bidrar till inriktningsmålet. Den ekonomiska prognosen visar ett överskott för året om 0,7 mnkr efter resultatdispositioner. Till utmaningarna hör att minska andelen som har ekonomiskt bistånd, trots att andelen med ekonomiskt bistånd har minskat och förvaltningen når målet. En annan utmaning är att öka svarsfrekvensen i brukarundersökningar. Brukarundersökningar utgör en del av det systematiska kvalitetsarbetet och är ett verktyg i arbetet för ett ekonomiskt hållbart Stockholm.

Genom nedanstående arbete har förvaltningen bidragit till att inriktningsmålet nås:

- För att skapa en god samverkan mellan näringsliv, politiker, fastighetsägare och förvaltningen har ett näringslivsråd inrättats.
- För att färre ska ha ekonomiskt bistånd, fler ska försörja sig själva och arbeta samverkar förvaltningen med flera andra aktörer, till exempel arbetsförmedling, försäkringskassa och vårdcentral. Enskilda stöttas i täta uppföljningar med socialsekreterare. Det totala antalet bidragshushåll har minskat och även antal unga vuxna med ekonomiskt bistånd har minskat under året.
- För att enskilda som har studerat SFI (svenska för invandrare) mer än två år och har ekonomiskt bistånd ska få bättre anpassade insatser och stöd till att bli självförsörjande pågår en fördjupad uppföljning.
- För att öka kunskapen och delaktigheten i förvaltningens budget får medarbetarna kontinuerlig information om budgeten. Medarbetare och chefer har också fått utbildning i stadens system för uppföljning.
- För att utveckla kvaliteten i verksamheten och skapa en hållbar ekonomi på sikt utvecklar förvaltningen arbetet med egenkontroller och brukarundersökningar.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att arbetet bidrar till inriktningsmålet. Till en av de större utmaningarna hör att minska sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron har fortsatt att öka under året. En annan utmaning är att minska personalomsättningen inom vissa verksamhetsområden. I demokratiarbetet är det en utmaning att nå ut till berörda invånare och att få in synpunkter från tillräckligt många för att få en välgrundad uppfattning om invånarnas önskemål.

Genom nedanstående arbete har förvaltningen bidragit till att inriktningsmålet nås:

- För att utveckla bemötandet och motverka diskriminering har medarbetare och chefer fått utbildning i interkulturellt förhållningssätt.
- För att skapa en god arbetsmiljö fokuserar förvaltningen på ledarskap och hälsofrämjande åtgärder. Enhetschefer och biträdande enhetschefer har gått ett ledarskapsutvecklingsprogram och alla enheter har en hälsocoach.
- För att minska personalomsättningen, som är hög på vissa enheter, genomförs avslutssamtal och olika åtgärder har påbörjats.
- För att minska sjukfrånvaron arbetar personalavdelningen nära enhetschefer och har individuppföljningar tillsammans med företagshälsovården. För närvarande prövas schemalagd friskvård på arbetstid på några enheter.
- För att skapa goda möjligheter för barn att få ett bra bemötande och att deras rättigheter respekteras har fokus legat på att öka kunskapen om barns rättigheter, både i verksamheten och hos föräldrar i området.
- För att öka tillgängligheten i stadsdelsområdet har bland annat asfaltering av gång- och cykelvägar planerats och slyröjning utförts.
- För att öka delaktigheten för brukare med funktionsnedsättning har fokus legat på att motivera och stötta brukarna att föreslå aktiviteter som sedan utförs gemensamt.
- För att utveckla demokratin och öka invånarnas delaktighet har förvaltningen satsat på information och kommunikation med invånare och andra intressenter. Bland annat har en informationsbroschyr om medborgarförslag tagits fram och dialogen med råden utökats. Förvaltningen har även anordnat demokratiprojekt som engagerat barn i flera skolor. I förvaltningens befintliga mötesplatser har olika aktiviteter erbjudits. I en träfflokal erbjuds unga studiehjälp på eftermiddagar.
- För att barnen i förskolan ska få uppleva och utöva kultur har varje förskola ett kulturombud som ansvarar för området.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bedömer att arbetet bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål. Alla kommunfullmäktiges tillhörande mål för verksamhetsområdet utom ett bedöms uppfyllas helt under året. Målet tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla bedöms uppfyllas delvis då en underliggande indikator och två nämndmål bedöms uppfyllas delvis. Två indikatorer bedöms uppfyllas delvis och övriga indikatorer bedöms uppfyllas helt under året. Samtliga aktiviteter har avslutats enligt plan utom sju av nämndens aktiviteter. De pågår och har fått nya slutdatum. Alla nämndmål utom två bedöms uppfyllas under året.

Årsmålet för indikatorn andel nöjda föräldrar i förskolan uppfylls delvis. Förskoleundersökningen visar att en högre andel föräldrar är nöjda i år jämfört med förra året, resultatet når dock inte upp till årsmålet. Resultatet ligger under stadens genomsnitt. En handlingsplan är framtagen, fokus ligger på att arbeta med bemötande och att prata med föräldrarna om förskolans uppdrag.

Årsmålet för indikatorn andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats uppfylls delvis tertial två och bedöms uppfyllas delvis under året. Resultatet ligger på samma nivå som i tertial ett och ligger under genomsnittet i staden. Förvaltningen fördjupar arbetet med uppföljning av insatser för att säkerställa att insatserna ger ett konkret stöd till familjer med barn och unga.

Nämndmålet att förskola, skola och socialtjänst arbetar gemensamt förebyggande för barns och ungdomars bästa bedöms uppnås delvis då orosanmälningarna försätter att öka. För att möta det ökande antalet orosanmälningar har fler socialsekreterare anställts och organisationen har förstärkts med biträdande enhetschefer. Förvaltningen återkommer i verksamhetsberättelsen med en analys och vad ökningen kan bero på. Nämndmålet att ungdomars kriminalitet minskar bedöms uppnås delvis då kriminaliteten bland de ungdomar som erbjudits stöd via SIG (social insatsgrupp) inte har minskat i den omfattning som förväntats. För att uppnå en förändring krävs ett långsiktigt arbete. Under hösten förstärks arbetet med sociala insatsgrupper (SIG) i åldern 20-29 år för att fler ska få stöd.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen fortsätter arbeta för att alla barn i Stockholm ska ha jämlika uppväxtvillkor. Centralt i arbetet är att stötta föräldrar att bli självförsörjande. Förvaltningen arbetar nära föräldrar som har ekonomiskt bistånd och gör täta uppföljningar med dem. Andelen barn som lever i familjer som ha ekonomiskt bistånd har minskat något under perioden. Förvaltningen arbetar även för att alla barn som behöver ska få plats i förskolan på obekvämt arbetstid och för att möjliggöra för fler barn att delta i kolloverksamhet.

Nedan följs arbetet upp närmare, goda exempel beskrivs samlat längst ner under målet.

Ekonomiskt bistånd i familjer med barn

Andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd är 4,8 procent. Det är en minskning med 0,5 procent i jämförelse med tertialrapport ett. Under året har antalet barn i bidragshushåll minskat från 779 i januari till preliminärt 625 i augusti. Socialsekreterarna har tät uppföljning med föräldrarna minst en gång i månaden där de motiverar föräldrarna att söka arbete eller studier. För att uppnå målet om att alla barn har jämlika uppväxtvillkor är det av stor betydelse att barnfamiljer blir självförsörjande. Som ett led i detta har förvaltningen erbjudit arbete i form av särskilda visstidsanställningar till familjer med barn som varit arbetslösa under lång tid. Det är arbetsplatser inom bland annat äldreomsorg och förskola.

Obekväm arbetstid

Barn vars föräldrar som har sitt arbete förlagt till kvällar, nätter och helger erbjuds barnomsorg på obekväm arbetstid vid en av förvaltningens förskolor. Föräldrar söker förskoleplats via Stockholm stads hemsida. I samband med ansökningsförfarandet ges information om vilka verksamheter som finns att söka, förskolornas öppettider samt möjligheten att söka barnomsorg på obekväm arbetstid för de föräldrar som arbetar utanför ordinarie öppettidertider. Även förvaltningens enhetschefer inom äldreomsorgen har informerats om att denna möjlighet finns.

Samtliga som ansökt har erbjudits verksamhet under kvällar och helger. Sedan årsskiftet har 4 barn haft omsorg på obekväm arbetstid. Efterfrågan har därmed inte ökat. Förvaltningen följer noga efterfrågan för att kunna möta ett eventuellt utökat behov.

Öppettider öppna förskolan

Öppna förskolan har utökat öppettiderna med en lördag i månaden från september. Detta bland annat för att förvaltningen sett ett behov av en mötesplats för barn och föräldrar som har umgänge på helger. Verksamheten riktar sig till alla föräldrar med barn från 0 till 5 år. Detta i syfte att bygga nätverk mellan föräldrar och barn oavsett bakgrund och familjeförhållanden. En uppföljning av behovet sker inför 2016.

Sommarkollo

Det har varit 113 fler sökande till den traditionella sommarkolloverksamheten jämfört med förra året. Totalt var det 463 sökande som erbjöds plats varav 371 valde att delta. För att öka barns och ungas intresse för årets kolloverksamhet genomfördes en särskild informationssatsning. Information på olika språk har varit tillgänglig på Bibblerian, via Stockholm stads hemsida och i kollokatalogen. Förvaltningens kollosamordnare fanns även på plats i Kulturhuset, när staden ordnade ett kolloevent på Kulturhusets dag, i syfte att fånga intresset hos besökare från Hässelby Vällingby. Utöver den traditionella kolloverksamheten har cirka 400 barn deltagit i förvaltningens dagkolloverksamhet, vilket presenteras närmare under mål 1.7.

Simkunskap och livräddning

Förvaltningen har, under en vecka i juli, tillsammans med idrottsförvaltningen genomfört satsningen Bli vän med vatten för andra året i rad. I arrangemanget, som hölls på Maltesholmsbadet, ingick såväl simträning som livräddningsövningar. Syftet var att bidra till ökad kunskap om badsäkerhet och livräddning hos barn och vuxna. Som ett led i detta höll Stockholms brandförsvardagliga instruktioner i hjärt- och lungräddning. Besökarna fick även prova på att bada med flytväst för att uppmuntra till ökad användning. På plats fanns även siminstruktörer. Det kyliga badvattnet bidrog till att endast 16 personer deltog i simskolan.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	4,8 %	5,6 %	4,8 %	5 %	3,6 %	Tertial 2 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekvämlig arbetstid.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska öka den uppsökande verksamheten för att öka andelen barn inskrivna på förskolan.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska göra en särskild informationssatsning kring kollo på andra språk än svenska	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Skillnader i barns och ungas levnadsvillkor utjämnas

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar. Behovet av barnomsorg på obekvämlig arbetstid tillgodoses.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Familjer med ekonomiskt bistånd får riktad information om kollo och sommarverksamhet som erbjuds i stadsdelen.	2015-01-01	2015-06-30	
 Antalet ansökningar om barnomsorg på obekvämlig arbetstid mäts och jämförs med beviljade beslut.	2015-01-01	2015-06-30	
 Familjer som har kontakt med Familjestödsenheten får riktad information om kollo och sommarverksamhet som erbjuds i stadsdelen.	2015-01-01	2015-04-30	
 Intresset för ändrade öppettider på familjecenter utreds efter hörande av besökarna.	2015-01-01	2015-04-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen arbetar för att barnen i förskolan har en utbildning av hög kvalitet och att de får tid för lärande. I arbetet fokuserar förvaltningen på barnens språkutveckling, på att skapa en miljö som möjliggör utveckling och lärande samt på att öka andelen förskollärare. Resultatet i årets förskoleundersökning visar att barnens föräldrar är något mer nöjda med verksamheten i år än förra året. Föräldrarna i stadsdelsområdet är dock mindre nöjda än föräldrarna i hela staden i genomsnitt.

Nedan följs arbetet upp närmare, goda exempel beskrivs samlat längst ner under målet.

Barns språkutveckling

Språk och läsning är ett prioriterat område på samtliga förskolor. Satsningen på läsombud är en viktig del i att stärka barns språkutveckling. Under våren genomfördes en utbildning av

nya läsombud i samverkan med biblioteket. Fokus har legat på skapandet av läsmiljöer och vikten av sagostunder i vardagen. För att ta vara på och utveckla det engagemang som väckts kommer läsombuden under hösten erbjudas att delta på Stockholms biblioteks författarträff. Ett bokförlag presenterar där sin bokutgivning med fokus på bilderböcker och mångfaldens möjligheter för barn mellan 0-6 år.

Förskollärare och barnskötare

En fortsatt prioritering är att öka andelen förskollärare. Detta sker bland annat genom att erbjuda fler medarbetare möjlighet till handledarutbildning i samarbete med Stockholms universitet. Barnskötare får möjlighet att utbilda sig till förskollärare med lön under fortbildningstiden. För närvarande är det 19 barnskötare som går utbildningen till förskollärare, vilket är fyra fler än föregående period. Organisationen för lärarstudenternas verksamhetsförlagda del av utbildningen har fått en ny struktur. Denna följer konceptet för övningsförskola, vilket innebär att lärarstudenterna koncentreras till färre enheter vid varje antagningstillfälle. Utvärderingar av de förskolor som ingår i övningsförskoleprojektet med Stockholms universitet, visar att vinsterna av erfarenhetsutbyte på så sätt blir större. Främst lyfts tätare kontakt med universitetet samt utbyte mellan studenter och förskollärare. Förvaltningens nya organisation för verksamhetsförlagd utbildning kommer följas upp vid årsskiftet.

Barnomsorgsgaranti

Alla som ansökt har blivit erbjudna en förskoleplats, därmed har barnomsorgsgarantin uppfyllts. En ny förskola på Blomsterkungsvägen 235 med åtta avdelningar har öppnats. Förvaltningen följer stadens riktlinjer gällande barngruppernas storlek.

Styrning, uppföljning och utveckling

För att nå målet om en likvärdig förskola, det vill säga en förskola där alla barn har samma goda förutsättningar för utveckling och lärande, fortsätter fördjupningen av mål- och resultatstyrning som metod för uppföljning, utvärdering och utveckling. Som ett led i det arbetet finns förvaltningens gemensamma nätverk som nu utökats till cirka 100 medarbetare, så kallade utvecklingspedagoger. Det är en utökning med 25 medarbetare från början av året. Vårens utvärdering av arbetet visade ett behov av att involvera fler medarbetare i takt med att antalet förskolor ökar.

Utvecklingspedagogerna har ett särskilt ansvar för att utveckla metoder för att systematiskt dokumentera och följa barnens läroprocesser och därmed säkerställa att läroplanens intentioner följs. Det erfarenhetsutbyte och den kompetensutveckling som sker via nätverket synliggör såväl styrkor som utvecklingsområden. Förvaltningens förhoppning är att medarbetarnas delaktighet i nätverket ökar kvalitén i förskolorna och därigenom föräldrarnas nöjdhet i nästkommande brukarundersökning.

Inspirationsvecka

Förvaltningen anordnar under hösten en inspirationsvecka för alla förskoleenheter för att sprida goda exempel och uppmuntra till erfarenhetsutbyte mellan medarbetare. Veckan innehåller bland annat stadsdelens egna goda exempel-mässa för alla förskolor. Fördjupningstillfällen om interkulturellt förhållningssätt erbjuds som en fortsättning utifrån den föreläsning som hölls i våras. Medarbetarna erbjuds även en utbildning om Kemikaliesmart förskola med hänsyn till uppdraget i budgeten att undvika barns exponering

för skadliga kemikalier inom förvaltningens förskolor. Genom att koncentrera aktiviteterna till en gemensam vecka skapas förutsättningar för att så många medarbetare som möjligt kan delta, vilket är ett led i att skapa en likvärdig förskola för alla barn.

Förskoleundersökningen 2015 och fokusgrupper med föräldrar

Index för andelen nöjda föräldrar har ökat i förskoleundersökningen, men ligger lägre än stadens sammanlagda resultat. I Hässelby-Vällingby är föräldrar generellt sett mer nöjda i samtliga frågeområden i jämförelse med föregående år. I området *Normer, värden och barns inflytande* är dock resultatet detsamma som tidigare. För att nå likvärdighet oavsett förskola och öka andelen nöjda föräldrar har förvaltningen tagit fram ett antal åtgärder. Som exempel har föräldrar bjudits in till fokusgrupper för att samtala om verksamhetens innehåll och utvecklingsbehov. Förvaltningen kommer särskilt arbeta vidare med att identifiera, utreda och sätta in åtgärder inom de enheter som har lägst resultat. Samtliga enheter ska ta fram handlingsplaner utifrån resultatet i undersökningen. Dessa ska redovisas till nämnden senast november 2015.

Skolplattform Stockholm

Skolplattform Stockholm, ett nytt IT-baserat verktyg för samtliga skolformer, syftar till att underlätta administrativt arbete och skapa bättre pedagogiska verktyg. Förvaltningen har under perioden rekryterat en projektledare för att införa Skolplattformen. Förvaltningen är en av tre stadsdelar som i ett första led ansvarar för lanseringen av IT-verktygets startsida, som planeras till första kvartal 2016. Inför denna påbörjas utbildningen av förskolans samtliga medarbetare.

Studio för naturvetenskapliga experiment

Samtliga förskolor ingår i vetenskapsakademins ”natur och teknik för alla” (NTA) vilket bygger på experimenterande med naturvetenskapliga fenomen. Den nyöppnade förskolan på Blomsterkungsvägen har skapat en NTA-studio där förskolor i stadsdelen kan komma och göra experiment tillsammans med barnen. En förskollärare på Backlura förskolor har anställts som NTA-inspiratör och kommer arbeta med att sprida kunskap om naturvetenskap i vardagen. Målet med NTA-studio är att möjliggöra ett ökat erfarenhetsutbyte mellan förskolorna i stadsdelen.

Goda exempel

Utställningen Öppna en bok så öppnas ett fönster

Hässelbygårds förskolor har haft en gemensam utställning på Bibblerian, Öppna en bok så öppnas ett fönster. Förskolorna har utifrån olika böcker gestaltat innehållet på olika vis, bland annat genom dramatisering av sagor där de äldre barnen spelar teater för de yngre. Barn har även ”dansat” sagor och erbjudits högläsning med hjälp av projektor och filmduk. Litteraturen har även funnits tillgänglig utomhus. Detta har förenat barn, förskollärare och barnskötare i ett utforskande och lärande. Föräldrar har involverats i projektet genom ”veckans bok”, ett bokskåp där de kan låna böcker på olika språk.

Förbättrad pedagogisk miljö

Resultatet i förskoleundersökningen visar att den pedagogiska miljön har förbättrats. Grimsta förskolor har arbetat med att kvalitetssäkra den pedagogiska miljön i sina förskolor genom pedagogiska miljöronder. Däri ingår att erbjuda ett grundläggande material för lek och skapande som är likvärdigt för alla barn. Arbetet har varit lyckat och enheten har bidragit med

sina lärdomar och erfarenheter såväl inom förvaltningen som till övriga staden genom att delta på Stockholm stads goda exempel mässa 2015. Även andra förskolor har arbetat med pedagogiska miljöronder och barnskyddsronder för att säkerställa att barnen visats i en god inomhus- och utomhusmiljö.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	100 %		100 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel förskollärare av antal anställda				39 %	39 %	2015
  Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik					fastställs 2015	2015
Analys Uppgift om mål och mätmetod saknas.						
  Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare				0 %	0 %	2015
  Andel nöjda föräldrar	82 %	81 %		85 %	85 %	2015
Analys Trots att förvaltningen förbättrat sitt resultat jämfört med föregående år är resultatet något sämre än staden som helhet. En handlingsplan är framtagen inför nästa förskoleundersökning där fokus ligger på att arbeta med bemötande och kommunicera förskolans uppdrag i vardagen.						
  Antal barn per grupp				16	16	2015
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,6 st			4,9	4,9	2015
  Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"		3,7		3,7	3,7	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden utveckla uppföljningen av personal och bemanning i såväl kommunala som fristående förskolor	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan och skolan.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barnen utvecklar sina språkliga förmågor

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn har tillgång till ett utbildat läsombud. Andel nöjda föräldrar avseende barns språkutveckling ökar i jämförelse med föregående år.

Nämndmål:

Barnen utvecklar sina matematiska förmågor

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel nöjda föräldrar avseende barns matematiska utveckling ökar i jämförelse med föregående år.

Nämndmål:

Barnen utvecklas genom lek och lärande i en god pedagogisk miljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel föräldrar som anser att förskolan stödjer barns utveckling och lärande ökar i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Samtliga arbetslag utgår från mål- och resultatstyrningens systematiska uppföljning.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

● Uppfylls helt

Analys

Arbetet för att alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan fortsätter. För att alla barn ska mötas utifrån deras individuella förutsättningar arbetar förvaltningen bland annat med specialpedagogisk handledning till förskolans personal och samverkar med skolan. Under våren har ett byte av personal mellan förskola och skola prövats.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Specialpedagogiskt stöd

För att ge alla barn lika möjligheter i förskolan erbjuds specialpedagogisk handledning till förskolorna. Förskolorna efterfrågar stöd i arbetet med att möta barn med

funktionsnedsättning, barn som har svårigheter i det sociala samspelet samt barn med språkutvecklingsproblematik. I takt med att antalet förskolor blir fler ökar också ansökningarna om specialpedagogiskt handledning. För att kunna tillgodose behovet har en översyn av organisationen för specialpedagogisk handledning påbörjats av förvaltningen.

Samverkan mellan förskola och skola

Ett arbetsbyte mellan förskollärare i förskolan och skolan har genomförts i Backlura förskolor och skolor. Under en dag bytte personalen plats med varandra. Förskollärare från förskoleklassen kom till förskolan och förskollärare från förskolan gick till skolan. Arbetsbytet genererade idéer om nya möjligheter att utveckla samarbetet mellan förskola och skola. Utvärderingen av den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förskola och skola pågår och kommer att presenteras senare under hösten, eftersom årets överlämning från förskola till skola ingår i uppföljningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barnen har inflytande i förskolans verksamhet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel nöjda föräldrar avseende barns inflytande ökar i jämförelse med föregående år. Andel föräldrar som anser att flickor och pojkar ges samma förutsättningar att utvecklas ökar i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Samtliga verksamheter arbetar utifrån en handlingsplan mot kränkande behandling. (Program för delaktighet - 3)	2015-01-01	2015-12-31	
 Vid byggande av nya förskolor ställs tillgänglighetskrav. (Program för delaktighet - 4)	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barnen är väl förberedda inför övergången till skolan

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Vårdnadshavare är nöjda med överlämning mellan förskola och skola.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetsbyte mellan lärare i förskola och skola genomförs i Backlura förskolor och skolor.	2015-01-01	2015-05-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen arbetar med tidiga sociala insatser för att skapa jämlika livschanser för alla, barn, unga och vuxna. I arbetet med barn och unga är det centralt att verksamheten vänder sig både till barnen, de unga och deras föräldrar. Därför erbjuder förvaltningen olika former av föräldrastöd och arbetar med barn och unga på fältet och i skolan. En betydande del av arbetet sker i samverkan med andra aktörer. Under perioden har dock orosanmälningarna ökat, placeringarna i hem för vård eller boende har ökat och antalet ensamkommande flyktingbarn har ökat. Förvaltningen har stärkt organisationen med biträdande enhetschefer och fler socialsekreterare för att möta det ökade antalet orosanmälningar. Antalet barn med placering i jourhem som väntar på placering i familjehem har minskat avsevärt sedan början av året.

Föräldrar i konflikt om vårdnad, boende och umgänge har sedan början av året erbjudits samarbetsamtal redan vid första telefonkontakten med förvaltningen. Under samma tidsperiod har antalet vårdnadsutredningar minskat väsentligt.

I arbetet med vuxna som missbrukar eller lider av psykisk ohälsa arbetar förvaltningen med olika former av insatser, motiverande arbete är centralt. Aktiviteter och behandlingar för enskilda med missbruk eller psykisk ohälsa utvecklas. Planeringen av aktiviteter sker ofta i samarbete med de enskilda som söker sig till förvaltningens träfflokaler. Under våren har förvaltningen avslutat en första omgång av en manualbaserad öppenvårdsbehandling, för personer med missbruk, på en av träfflokalerna. Antalet LVM-anmälningar har minskat något jämfört med samma period förra året. Förvaltningens arbetar även uppsökande dels för att söka upp och stötta hemlösa och följa upp bosättningar.

Nedan följs arbetet upp närmare, goda exempel beskrivs samlat längst ner under målet.

Barn, unga och deras föräldrar

Orosanmälningar för barn och unga

Antalet ansökningar om stöd och orosanmälningar under perioden januari–juli är totalt 1 891 vilket är en ökning med 22 procent jämfört med samma period 2014. Orsaken till ökningen är inte tydlig. En del av orsaken är troligen att det är fler ensamkommande flyktingbarn än tidigare. En del beror troligen på förändringar i lagstiftningen från 1 oktober 2014 då det blev obligatoriskt att inleda utredning på samtliga barn när det förekommer våld i nära relationer. Förvaltningen återkommer i verksamhetsberättelsen med en analys över det ökade antalet anmälningar och vad det kan bero på.

Anmälningarna avser 1 539 unika barn och ungdomar. Merparten av anmälningarna kommer från polisen, andra enheter inom socialtjänsten, socialjouren, skolan och psykiatrin. I alla anmälningar görs en förhandsbedömning för att besluta om utredning ska inledas eller om familjen kan erbjudas stöd genom förebyggande arbete i stadsdelen.

För att möta det ökade antalet orosanmälningar har förvaltningen anställt fler socialsekreterare samt under rekryteringsprocessen anlitat socialsekreterare från bemanningsföretag för att säkerställa att utredningarna handläggs i tid och enligt lagstiftning och riktlinjer.

Arbetsledningen har också förstärkts med biträdande enhetschefer för att kunna ge socialsekreterarna stöd och handledning i arbetet.

Många orosanmälningar avser våld mot barn eller barn som bevittnat våld i hemmet. I ärenden där det finns uppgift om att föräldrar utsatt sitt barn för våld erbjuds föräldrarna kursen Tryggare barn, en kurs i lugnt föräldraskap för föräldrar med barn i åldern 3-11 år. I kursen förs samtal om föräldraskap och hur föräldrarna kan hitta andra vägar att ta hand om och uppfostra sina barn än med våld.

Antalet placeringar på hem för vård eller boende har ökat från 8 placeringar i maj till 14 i augusti månad. Det är främst ungdomar med missbruk och kriminellt beteende som har ökat. Varje placering följs upp regelbundet med den unge, föräldrar och vårdgivaren för att se vilket resultat insatsen ger och överväga om individuellt anpassat stöd och om behandling kan övergå till öppenvård på hemmaplan.

Social insatsgrupp

I samverkan mellan polis, skola och socialtjänst pågår arbetet med att förhindra och förebygga kriminellt beteende hos ungdomar genom så kallade sociala insatsgrupper (SIG). Målgruppen är ungdomar som riskerar att rekryteras till kriminella nätverk eller utveckla en kriminell livsstil samt ungdomar som behöver stöd för att lämna ett kriminellt nätverk eller kriminell livsstil. Socialtjänsten har huvudansvaret för att SIG kommer till stånd men både polis och skola ska ingå som aktörer. Även andra aktörer kan kallas in utifrån den enskildes situation och behov. Samtycke måste inhämtas från föräldrar och den unge. Individuella åtgärdsplaner upprättas i samband med nätverksmöten där mål och ansvarsområden skrivs ner. Under året har 8 ungdomar varit aktuella för SIG. I arbetet ingår att den unge ska motiveras och ges stöd till utbildning, praktik eller arbete som ett alternativ till den kriminella livsstilen. Det pågår en uppföljning av samtliga 24 personer som haft insatsen SIG sedan 2012. Uppföljningen beräknas vara klar till årsskiftet. I sociala insatsgruppen för unga upp till 18 år har ytterligare en medarbetare anställts för att förstärka och utveckla framförallt det förebyggande arbetet.

Ensamkommande flyktingbarn

Under året har 50 ensamkommande flyktingbarn kommit till stadsdelen. Det totala antalet var i augusti 72 ensamkommande flyktingbarn. Det är svårt att hitta placeringar för dessa barn. En del kommer till släktingar men för en del är hem för vård eller boende, stödboende samt jourhem de alternativ som finns. Förvaltningen har utökat antalet socialsekreterare som arbetar med ensamkommande flyktingbarn från två till fyra handläggare för att möta ökningen av antalet barn. De placerade barnen följs upp kontinuerligt när det gäller hälsa, skolgång och sysselsättning.

Stockholms stad öppnar ett boende för ensamkommande flyktingbarn i Blackeberg i september. Boendet kommer att ha 40 platser för ungdomar i åldern 14-17 år som söker asyl. I november öppnas ytterligare 32 platser i Blackeberg för ungdomar i åldern 15-21 år med permanent uppehållstillstånd. Under hösten öppnas också ett boende med 41 platser i Älvsjö, 11 träningslägenheter på Surbrunnsgatan och ett boende i Bromma med 32 platser. Socialförvaltningen är ansvarig för dessa boenden.

Projekt med Hässelby Gårdsskolan och Grimstaskolan

En god skolgång är en av de viktigaste faktorerna för att tidigt fånga upp barn och ungdomar som riskerar att hamna i utanförskap. Det pågående arbetet vid Hässelby Gårdsskolan och

Grimstaskolan när det gäller ungdomar med hög frånvaro fortsätter i samarbete med utbildningsförvaltningen. Under året har 15 elever deltagit i projektet varav 9 elever från Hässelby Gårdsskolan och 6 elever från Grimstaskolan. Av dessa har 10 elever avslutats och 5 elever kommer att fortsätta vara med i projektet under hösten. Det som framkommit är att om eleverna behöver extra stöd i skolan så behöver också föräldrarna stöd i att motivera sina barn och ungdomar att gå till skolan och läsa sina läxor. Under våren rekryterades därför en föräldracoach för att kunna erbjuda ökat stöd till föräldrarna. Resultatet av arbetet är att kunskaperna om varje elev ökat och resurserna inom socialtjänsten och skolan har samordnats på ett bättre sätt. Eleverna själva uttrycker att de har fått bra stöd och känt sig sedda. Ekonomiska medel finns till årets slut och en utvärdering av arbetet kommer att ske.

Familjehem och jourhem

Antalet barn som är placerade i jourhem och väntar på placering i familjehem har minskat och är i augusti sex barn vilket ska jämföras med januari då antalet barn var 16. Det är dels barn som är i behov av skydd och stöd, dels ensamkommande flyktingbarn som väntar på familjehem. Utredning och godkännande av familjehem har varit prioriterat under året. Antalet jourhem i förvaltningens regi har minskat från fyra till två under året då två av jourhemmen har valt att avsluta sina uppdrag. Det är av stor betydelse att ha tillgång till jourhem i eller nära stadsdelen för att de barn som behöver placering ska kunna gå kvar i sin skola och ha nära till kamrater och anhöriga. Förvaltningen arbetar med rekrytering av nya jourhem.

Familjerätt

Tingsrättens begäran om vårdnadsutredningar har minskat med 40 procent i jämförelse med motsvarande period 2014. Det kan delvis bero på förvaltningens ändrade arbetssätt där föräldrar som är i stark konflikt med varandra erbjuds samarbetssamtal redan vid den första telefonkontakten. I och med att väntetiden för samarbetssamtal har minskat kan konflikterna lösas i ett tidigare skede och innan vårdnadsutredning behöver bli aktuellt. Tidigare erbjöds föräldrarna i huvudsak kontakt med stadens familjerådgivning för samarbetssamtal och väntetiderna blev då ofta mycket långa.

Förvaltningens förstudie om möjligheten att inrätta familjecentral

Under året har förvaltningen genomfört en förstudie om möjligheterna att inrätta en familjecentral i området. En familjecentral bedriver hälsofrämjande och stödjande arbete som riktar sig till föräldrar och barn och inrymmer mödra- och barnavårdscentral, öppen förskola samt socialtjänst, till exempel föräldracoacher. Intresset från landstingets verksamheter för ytterligare samverkan är stort men i dag finns inget sådant uppdrag från landstingsfullmäktige. Stockholms stad ska nu genom socialförvaltningen ta initiativ till att fler familjecentraler startar med fokus på ytterstaden. Tillsammans med stadsdelsförvaltningarna och Stockholms läns landsting ska socialförvaltningen utreda förutsättningarna för att starta familjecentraler. Förvaltningen avvaktar därför det egna arbetet med att inrätta familjecentral och fortsätter arbetet i samverkan med socialförvaltningen.

Vuxna

Missbruk och beroende

Den första öppenvårdsbehandlingen enligt CRA (Community Reinforcement Approach) har genomförts. Det är en manualbaserad metod för missbruk eller beroende av alkohol och

narkotika. Den bygger på inlärningspsykologi och kognitiv beteendeterapi och utvecklades i USA under 1960-talet. Tre av totalt sex deltagare har fullföljt behandlingen under åtta veckor och deltar nu i eftervårdsprogrammet. En ny behandlingsgrupp startar i september. Resultat av denna behandling och andra insatser för vuxna missbrukare som drivs i egen regi kommer att följas upp i ett flerårigt projekt där förvaltningen deltar tillsammans med Socialstyrelsen och Umeå universitet.

Under året har 42 anmälningar enligt LVM (lag om vård av missbrukare i vissa fall) inkommit vilket är något lägre jämfört med motsvarande period 2014 då antalet var 46. När en anmälan om LVM inkommer gör socialsekreterarna ett omfattande motivationsarbete för att erbjuda personen behandling i öppenvård eller på behandlingshem. I vissa fall är vård enligt LVM nödvändigt för kortare eller längre tid. I januari var antalet vård dygn enligt LVM 117 (7 personer) och därefter har det varit en minskning till 35 vård dygn (2 personer) i juli månad. Vård enligt LVM sker i ett akut skede för att bryta ett allvarligt missbruk när det är fara för personens liv och säkerhet. Därefter påbörjar socialsekreteraren ett arbete med att motivera den enskilde att ta emot vård på behandlingshem eller öppenvård utifrån frivillig grund. Förvaltningen fortsätter att utveckla öppenvårdsinsatser bland annat i form av motivationskurser och ett haschavvänjningsprogram (HAP) planeras att starta under hösten för att möta behovet av öppenvård i stadsdelen.

Uppsökande arbete

Förvaltningen söker upp hemlösa personer som befinner sig i en utsatt situation med missbruk och psykisk problematik. Under året har uppsökarna varit i kontakt med 120 personer med missbruks- och/eller psykiska problem och motiverat dem till kontakt med bland annat socialtjänsten, vårdcentral och psykiatrisk mottagning. Boendefrågor och ekonomi är många gånger stora bekymmer där uppsökarna försöker motivera och hjälpa personen till kontakt med socialtjänsten.

Uppsökarna har också i uppdrag att följa upp de bosättningar som rapporteras till förvaltningen. Under året har uppsökarna varit i kontakt med 28 bosättningar i stadsdelen i syfte att skapa kontakt med de boende och förmedla information om vilken möjlighet till hjälp och stöd som finns inom staden samt bedöma om någon har akuta behov. Förvaltningen har en kontaktperson för EU-migranter som är en länk till stadens centrala team för uppsökande arbete av EU-migranter.

Kriminalitet

Unga vuxna i åldern 18-29 år kan få stöd av socialsekreterare att lämna en kriminell livsstil genom insatsen social insatsgrupp (SIG). Arbetet sker i samarbete med polisen, jobbtorg, arbetsförmedlingen och kriminalvården/frivården. Under året har elva personer fått stöd i att förändra livsstil. Resultatet är att en person har lämnat en kriminell livsstil, för fem personer har det skett positiva förändringar och tre personer deltar i fortsatt motivationsarbete. Flera av dessa unga vuxna lever med både kriminalitet och missbruk, och det krävs därför ett långsiktigt arbete för att de ska nå varaktiga förändringar i sin livsstil. Under hösten kommer arbetet med sociala insatsgrupper i åldern 20-29 år att förstärkas för att fler ska få stöd.

Det pågår en uppföljning av resultatet av SIG för hela staden, resultatet ska presenteras senare i höst. Förvaltningen bedömer att det kommer vara svårt att uppnå det förväntade resultatet om att 90 procent av de ungdomar som avslutat insatsen SIG har minskad kriminalitet.

Socialpsykiatri

Sedan i mars månad har personer som önskar stöd i att samtidigt nå flera huvudmän såsom beroendemottagningen, psykiatrimottagningen och vårdcentralen möjlighet att träffa dem i lokaler i Hässelby Gård. Även socialtjänsten kan delta i besöken när så behövs. Bakgrunden till detta är att landstingets psykiatri uppmärksammade att framförallt unga personer uteblev från sina besök och avståndet till psykiatrimottagningen kunde vara ett hinder. Denna särskilda mottagning en eftermiddag i veckan sker inom ordinarie verksamhet och i redan befintliga lokaler. Hittills har fem personer regelbundet tagits emot för besök. Arbetet fortsätter att utvecklas under hösten och målsättningen är att fler personer ska få stöd på detta sätt. En utvärdering görs inför 2016.

Inom ramen för de statliga satsningarna för personer med psykiska funktionshinder, PRIO-medel, ger förvaltningen stöd till unga personer i åldern 18-29 år som är isolerade i hemmet och har stora svårigheter att komma iväg till bland annat arbetsträning, praktik, studier kontakter med sjukvård. Under året har 23 ungdomar deltagit och individuellt stöd utformats. Hittills har nio personer avslutat deltagandet, varav två har fått arbete, två har sysselsättning, fyra har fått aktivitetsstöd från arbetsförmedlingen och en har påbörjat behandling. Som en del i detta arbete har två hälsokurser genomförts. Kurserna innehåller hälsa, motion, kost och mathållning. Sammantaget har tio personer deltagit, och kurserna har varit mycket uppskattade. Fler hälsokurser planeras under hösten.

Utveckling av aktiviteter och behandling för enskilda som missbrukar eller lider av psykisk ohälsa

Vistet fortsätter att utvecklas som en mötesplats för personer med missbruksproblem och psykisk ohälsa. En drogfri kvällsaktivitet har startat en gång/vecka och är en del i den öppenvårdsbehandling som pågår enligt CRA. Målsättningen är att kvällsaktiviteterna ska drivas i form av en kamratförening. Under sommaren har lokalen varit stängt under fem veckor och istället har aktiviteter genomförts med deltagarna utifrån deras önskemål, bland annat besök på Tekniska museet och Bergianska trädgården, båtutflykt till Fjärderholmarna, fiske och minigolf. Antalet deltagare har varierat och som mest varit 24 personer. Sommaraktiviteterna har varit mycket uppskattade av deltagarna.

Kompassen är en träfflokal för personer med psykisk funktionsnedsättning. Antalet besökare är ungefär 50 personer per dag och har legat på en jämn nivå under året. Andelen kvinnor är 35 procent och andelen utlandsfödda är cirka 25 procent.

Prevention och tidiga insatser

Ett fungerande preventionsarbete inom alla verksamheter är ett fortsatt prioriterat område. För att undvika langning av alkohol och tobak delades information ut, bland annat med hjälp av medborgarvårdarna, till föräldrar och unga vuxna i samband med skolavslutningen. Förvaltningen tar nu fram en broschyr för att underlätta för föräldrar som behöver stöd i föräldrarollen. Broschyren ska ge en samlad information om förvaltningens föräldrastöd och mötesplatser. Föräldrastödsgrupper såsom ABC och Komet pågår kontinuerligt som en del i det förebyggande arbetet med tidiga insatser. Under våren har 30 personer deltagit i ABC och sex i Komet, vilket är en minskning med totalt nio i jämförelse med förra året. Minskningen beror på att många föräldrar anmälde sig direkt när erbjudandet först presenterades och det bildades en kö till föräldragrupperna. I nuläget finns ingen kö, det vill säga att alla som önskar erbjuds en plats. Till hösten har 39 personer tackat ja till att delta i ABC.

För att säkerställa att ingen försäljning sker till underåriga har ett tiotal tillsynsbesök genomförts vid stadsdelens försäljningsställen av tobak och öl. Inga anmärkningar har noterats. I samband med tillsynsbesöken distribueras en av Stockholms stad nyproducerad informationspärm om riktlinjer och lagar vid försäljning av öl och tobak.

Goda exempel

Bättre förutsättningar vid umgänge med kontaktperson

Sedan juni månad används den öppna förskolan vid Ormängstorget för barn som har behov av en särskild lokal för att kunna träffa sina föräldrar under säkra och trevliga former. Det gäller barn vars föräldrar har dömts till övervakat umgänge. Förskolan kommer även att användas när familjehemsplacerade barn träffar sina föräldrar och när det finns behov av att ha en kontaktperson med vid umgänget.

Enskilda som önskar får samordnat stöd

Enskilda som önskar stöd i att samtidigt nå flera huvudmän såsom beroendemottagningen, psykiatrimottagningen och vårdcentralen har sedan mars möjlighet att träffa dem i lokaler i Hässelby Gård. För den enskilde är det positivt att personal från de olika mottagningarna kommer till stadsdelen en eftermiddag i veckan och möter personen här. Arbetet fortsätter att utvecklas under hösten med en utvärdering inför 2016.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom loF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	77,32 %		80	84 %	84 %	Tertial 2 2015
Analys						
Årsmålet uppnås ej och ligger under stadens genomsnittliga resultat som är 81,8 %. Förvaltningen kommer att fördjupa arbetet gällande uppföljning av insatser för att säkerställa att insatserna innebär ett konkret stöd och hjälp för familjer med barn och unga.						
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatrin				80 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	34,57 %		37 %	37 %	35 %	Tertial 2 2015
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatrin som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes		67 %		80 %	80 %	2015
  Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans		0 %		80 %	tas fram av	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar					nämnden	
  Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatrin				50 %	tas fram av nämnden	2015
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	21 %	4 %		15 %	25 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med Arbetsförmedlingen och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på åtgärder för att säkerställa att nyanlända ges lika rätt och tillgång till sociala insatser som andra.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att starta fler familjecentraler, med fokus på ytterstaden.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska förstärka det sociala arbetet exempelvis genom att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterarna.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barnfamiljer uppmärksammas tidigt och erbjuds stöd

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ett varierat utbud av stöd och insatser erbjuds barnfamiljer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fältassistenter har fasta tider på skolorna i stadsdelen för att etablera kontakt med lärare och elever.	2015-01-01	2015-12-31	
 Möjligheten att inrätta familjecentraler där även mödra- och barnvårdscentral ingår utreds.	2015-01-01	2015-05-31	

Nämndmål:

Förskola, skola och socialtjänst arbetar gemensamt förebyggande för barns och ungdomars bästa

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Andelen orosanmälningar minskar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Arbetet inom individ- och familjeomsorgen präglas av en helhetssyn och överenskommelse om intern samverkan mellan enheter tas fram.	2015-01-01	2015-09-30	
	Analys Arbetet pågår och beräknas vara klart till 30/9.			
✓	En plan tas fram som säkerställer att varje förskola och skola har en namngiven kontaktperson hos socialtjänsten.	2015-01-01	2015-03-31	
▶	Samverkansmöten mellan förskola, skola och socialtjänst genomförs minst 4 gånger under året.	2015-01-01	2015-12-31	
▶	Uppföljning görs årligen för att säkerställa att arbetet följer gällande samverkansplan mellan förskola, skola, polis och socialtjänst.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och unga som placeras har en trygg och säker vård och omsorg

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn som placeras utanför hemmet ska ha möjligheter till en god relation till sina föräldrar och, om det är det bästa för barnet, kunna återförenas med sina biologiska föräldrar. 87 % av placerade barn och ungdomarna avslutar grundskolan med godkända betyg.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Metoder för att rekrytera familjehem utvecklas.	2015-01-01	2015-12-31	
▶	Vid uppföljning av placerade barn och ungdomar uppmärksammas särskilt resultatet i skolan.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och vuxna har ett varaktigt boende

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet familjer och vuxna med tillfälliga boenden minskar. Andelen försökslägenheter som övergår till eget kontrakt ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Rutinerna för det vräkningsförebyggande arbetet revideras.	2015-01-01	2015-09-30	

Nämndmål:

Ungdomars kriminalitet minskar

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

90 % av de ungdomar som avslutat insatsen Sociala Insatsgrupp (SIG) har minskad kriminalitet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Social insatsgrupp (SIG) erbjuds ungdomar i åldern 13-20 år för att minska och förhindra kriminalitet och drogmisbruk.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Personer med missbruk får stöd att uppnå ökad livskvalitet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som erhållit stöd och insatser är nöjda med dessa. Personer som erhållit stöd och insatser anser att de har en ökad livskvalitet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ För att föräldrar till unga som missbrukar ska veta vart de kan vända sig för att få stöd tas en broschyr med samlad information om föräldrastöd fram.	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
Analys Datumet är framflyttat.			

Nämndmål:

Personer med psykisk funktionsnedsättning lever ett självständigt liv

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer är delaktiga och har inflytande över hur insatserna genomförs för att uppnå självständighet i vardagen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Det finns behov av att ta fram fler boendeplatser i grupp- och stödboenden för personer med psykiska problem.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

● Uppfylls helt

Analys

Arbetet för ett Stockholm som håller ihop med trygga och levande stadsdelar fortsätter. Förvaltningens träfflokaler och mötesplatser utvecklas i samverkan med de målgrupper verksamheten vänder sig till. Förvaltningens medborgarvärdar besöker lokalerna och mötesplatserna kontinuerligt för att lyssna och informera. Skötseln av parker och grönområden fortlöper enligt plan, sommarens nederbörd har dock krävt vissa åtgärder. Förvaltningen arbetar för att inrapporteringen i stadens incidentsystem ska öka i syfte att förebygga olyckor och arbetsskador i verksamheten. Incidenterna i förvaltningens reception har minskat väsentligt under perioden.

Inom ramen för ytterstadsutvecklingen driver staden flera projekt. I samverkan med andra aktörer har förvaltningen startat mötesplats Grimstahörnan som erbjuder unga läxhjälp och aktiviteter efter skoltid. Fler medborgarvärdar har anställt, vilket har ökat möjligheten för stadsdelsområdets invånare att få kontakt och föra dialog med förvaltningen genom medborgarvärdarna.

Nedan följs arbete upp närmare. Även ytterstadsprojekten redovisas nedan, enligt stadens anvisningar.

Träfflokaler och mötesplatser utvecklas

Växthuset

Mötesplatsen Växthuset i Vällingby, som är öppen för alla seniorer i stadsdelen, har ett stort utbud av aktiviteter, föreläsningar, studiecirklar, kaféverksamhet med mera. Mötesplatsen är välbesökt och besökarna uttrycker att Växthuset bidrar till att minimera ensamhet bland äldre. Aktivitetsutbudet fortsätter att utvecklas utifrån besökarnas önskemål.

Stadsdelens medborgarvärdar besöker Växthuset varje vecka för att prata med besökare, svara på frågor och presentera sin verksamhet.

I våras började den ideella föreningen Äldrekontakt med gemensamma fikastunder för äldre. Träffarna hålls återkommande på Växthuset och har varit mycket populära. Syftet med träffarna är att bryta isolering för ensamma äldre.

Bibblerian

På mötesplatsen Bibblerian i Hässelby gård arrangerar förvaltningen flera aktiviteter riktade mot äldre. En korsordsklubb träffas regelbundet. Aktiviteten arrangeras av en pensionärsförening och stadsdelsförvaltningen står för lokalen. Under hösten kommer det erbjudas flera aktiviteter riktade mot äldre.

Vita Villan

Förvaltningen har under våren bjudit in boende i Smedshagen till samtal kring samhällsfrågor och etiska frågor i lokalen Vita Villan. På eftermiddagarna har ungdomar bjudits in och på

kvällarna unga vuxna. Förvaltningen har i samverkan med Svenska kyrkan bjudit in till en tjejgrupp i Vita Villan. Syftet med gruppen var att nå tjejer i området som inte har en kontinuerlig fritidsaktivitet utanför hemmet. Under våren flyttade tjejgruppen till Åkermyntans fritidsgård under fortsatt ledning av kyrkans pedagog.

Vita Villan kommer bli en av förvaltningens lokalt förlagda mötesplatser i likhet med Grimstahörnan och Bibblerian. I Vita Villan kommer det att finnas ett medborgarkontor och olika aktiviteter kommer erbjudas invånarna. Verksamheten bygger på samverkan mellan olika aktörer i området, bland andra fackförvaltningar och frivilligorganisationer. Verksamheten startar i september.

Utökade träningsmöjligheter för äldre

Sedan i maj i år erbjuds träningsmöjligheter för stadsdelens pensionärer även i Hässelby. Lokalen ligger i förvaltningshuset och är öppet en gång i veckan. Sjukgymnast finns på plats för att visa hur maskinerna fungerar. Endast ett fåtal har deltagit i aktiviteten. En utvärdering av verksamheten kommer att göras i slutet av året.

Fokusgrupper

Arbetet med fokusgrupper har pågått under året. En fokusgrupp har genomförts under våren med ungdomar som besöker Bibblerian. Ungdomarna valde att fördjupa sig i temat Tunisien. Ungdomarna avslutade träffarna med en fest där ungdomar och deras föräldrar bjöd på tunisisk mat och musik.

Parker och grönområden

Entreprenaduppföljningen avseende parkskötsel, barmarksrenhållning och vinterväghållning sker genom dialog med utföraren och löpande kontroller av utfört arbete. Synpunkter från engagerade medborgare är en viktig informationskanal för förvaltningens uppföljningsarbete som bidrar till att eventuella brister i utemiljön kan påtalas för entreprenören och åtgärdas.

I avstämningsärendet erhöll förvaltningen 2,0 mnkr för skötsel och upprustning av naturreservat vilket möjliggör att de avsedda insatserna i form av slyröjning, vassklippning och övriga upprustningsåtgärder kan genomföras under året. Den stora mängd regn som fallit har krävt ett fokus på omhändertagande av fallna träd, inklippning och beskärning av vegetation, uppstamning av träd samt komplettering av grus på grusvägar.

Krishantering och trygghet

Brottsförebyggande rådet har haft två sammanträden. På mötena har bland annat diskuterats hur en gemensam lägesbild ska tas fram inför skrivande av samverkansavtal med polisen. Den 19 maj i år slöts ett stadsövergripande samverkansavtal mellan staden och polisen och avtalet godkändes av kommunstyrelsen den 26 augusti. Arbetet har påbörjats med att utarbeta ett lokalt avtal utifrån det centrala.

Tillbud och incidenter i förvaltningens verksamhet ska alltid rapporteras i stadens gemensamma incidentrapporteringssystem RISK. Syftet är att förebygga olyckor och arbetsskador, styra säkerhetsarbetet, och minska skadegörelse och klotter. Förvaltningen stämmer löpande av rapporteringen. Förvaltningens reception har tidigare haft många rapporterade incidenter. Efter ett metodiskt och ihållande arbete med bemötande och nya rutiner har incidenterna i receptionen minskat markant. De är nu en tredjedel av antalet i februari.

Alla kommuner och landsting är i lag ålagda att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). En risk- och sårbarhetsanalys är ett sätt att identifiera förmågan att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid allvarliga och extraordinära händelser. Förvaltningar och bolag analyserar årligen sina verksamheters förmåga att upprätthålla sina prioriterade åtaganden och identifierar förslag för att stärka denna förmåga. Genom att analysera sårbarheterna kan stadsledningskontoret (SLK) bedöma systemrisker och trender som påverkar flera verksamheter och kan därigenom skapa förutsättningar för att arbeta utifrån en helhetsbedömning. RSA genomförs i 3 steg. Förvaltningen lämnade i juni in steg 2 till SLK. I den gjordes en uppföljning av tidigare prioriterade åtaganden. Baserat på stadens samtliga underlag som lämnats till SLK har förvaltningen i steg 3, tillsammans med ett par andra förvaltningar, fått i uppdrag att analysera hur stadsdelsförvaltningarna kan bistå olycksdrabbade med psykosocialt stöd.

Stadens försäkringsbolag S:t Erik försäkring gör en kartläggning av hur stadens enheter arbetar med det systematiska brandskyddsarbetet. Förvaltningens sammanställning redovisas till bolaget i slutet av september.

Frivilligverksamheten Grannstöd stöttas av förvaltningen i samverkan med Svenska bostäder och polisen. Förvaltningen sitter med i styrgruppen och bidrar till finansieringen av en leasingbil med 22 tkr 2015. Grannstödsbilen patrullerar i stadsdelen dagtid under vardagar och har varit bemannad i snitt 17,5 vardagar/månad under januari-augusti 2015.

Projekt i ytterstadsutvecklingen

Förvaltningen har under 2013-2014 beviljats medel från kommunstyrelsen för genomförande av ett antal Ytterstadsprojekt. Flera av projekten har övergått till att bli ordinarie verksamhet. Några av projekten beviljades projektmedel även för 2015 i syfte att möjliggöra en implementering. De projekt som förvaltningen driver inom ramen för ytterstadsutvecklingen redovisas nedan enligt stadens anvisningar.

Mötesplats Grimsta

Projekt mötesplats Grimsta beviljades 2,2 mnkr i projektmedel och Grimstaskolan bidrog till finansieringen med 0,3 mnkr. Samverkansprojektet Mötesplats Grimstahörnan startade 2014 och drivs i samverkan mellan stadsdelsförvaltningen, Svenska Bostäder och Grimstaskolan. Verksamheten ligger i nära anslutning till skolan och vänder sig främst till skolans elever i åldern 11-16. Unga erbjuds läxhjälp och introduceras i olika fritidsaktiviteter på eftermiddagar och kvällar. Under loven finns det särskilda program. Tonvikt har lagts på entreprenörskap och att coacha unga in i samhället. Ett 70-tal ungdomar besöker verksamheten, i snitt cirka 30 per dag, 42 procent av besökarna är tjejer. Grimstahörnan har blivit en populär mötesplats efter skoldagens slut. Verksamheten planeras av ungdomarna med stöd av personal. Under hösten planerar verksamheten att involvera och engagera det lokala föreningslivet och frivilligorganisationer.

Det är ännu för tidigt att mäta effekten av vad mötesplatsen inneburit för området. Det som framkommer är dock att området numera beskrivs av Svenska bostäder som lugnt. Skolan upplever att det är lugnare med låg förekomst av skadegörelse. Elever som deltar i Grimstahörnans verksamhet har förbättrat sina skolresultat. En dialog har påbörjats med utbildningsförvaltningen och bostadsbolaget om möjligheten att fortsätta verksamheten under 2016. För att fortsätta verksamheten krävs resurser utöver ordinarie budget och en gemensam finansiering av stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och Svenska Bostäder.

Medborgarvärdar

Förvaltningen har haft medborgarvärdar sedan mars 2014. Under året har förvaltningen haft sex medborgarvärdar. Tre av dem finansieras av projektmedel om 1,7 mnkr beviljade 2015 och tre finansieras av demokratimedel. Vårdarna verkar för att öka tryggheten och servicen till medborgarna. Medborgarvärdarna rör sig ute i stadsdelen måndag till och med lördag, de möter medborgarna, ger samhällsinformation och fångar upp vad som pågår i stadsdelen. Medborgarvärdarna är därför ett språkrör för förvaltningen. Den information som vårdarna får återkopplas till berörda förvaltningar och andra intressenter. Vårdarna är välkända i stadsdelen och har under våren engagerats i ett flertal demokratiprojekt. För att nästa år behålla de tre medborgarvärdar som i år finansieras med projektmedel krävs resurser över ordinarie budget.

Föräldracoacher

Våren 2014 startade förvaltningen ett projekt med föräldracoacher i syfte att tidigt fånga upp och möta småbarnsfamiljer för att ge stöd i föräldrarollen och kunskap om barns rättigheter. I projektet arbetar två föräldracoacher varav en finansieras med projektmedel om 0,7 mnkr beviljade 2015.

Föräldracoacherna har från januari till början av augusti 2015 träffat 642 småbarnsföräldrar genom uppsökande arbete i samverkan med olika aktörer, till exempel barnavårdscentraler, barnmorskemottagningar, förskolor och svenska för invandrare. Samverkan med förskolorna i området har utvecklats genom att föräldracoacherna närvarat vid två förskolor i Loviselunds förskoleområde för att lämna information till föräldrar om samtalsstöd och föräldragrupper.

En dag i veckan har föräldracoacherna anordnat språkcafé i Bibblerians lokaler med olika teman. Aktiviteten riktar sig till föräldrar som inte har svenska som första språk. Teman som har diskuterats har bland annat varit barnkonventionen, föräldraskap, familjens hälsa och familjejuridik. Som diskussionsmaterial har coacherna bland annat använt sig av filmer om barnkonventionen från barnombudsmannen, samt delat ut en lättläst skrift om konventionen om barnets rättigheter. Målet med träffarna har varit att lämna information, skapa nätverk och öva upp svenska språket. Intresset att delta har varit stort. Samtliga tillfrågade föräldrar har i en enkät uppgivit att språkcaféet varit intressant. Utvärdering har skett genom att föräldrarna som deltagit i träffarna har gjort en självskattning och svarat på om träffarna varit till nytta. Denna har visat att majoriteten av föräldrarna varit nöjda med kontakten med föräldracoacherna och att man gärna återkommit och att kontakten lett till någon form av positiv förändring av föräldraskapet.

Barnavårdscentraler och mödravårdscentraler har varit en viktig samverkanspartners. Under våren 2015 har samarbetet med öppen mottagning på stadsdelens barnavårdscentraler utökats allt mer. Vid en enkätundersökning med samtliga sköterskor på barnavårdscentralerna under våren 2015 framkom att de anser att samarbetet med föräldracoacherna fungerat utmärkt. Förvaltningen bedömer att verksamheten helt kan implementeras i ordinarie verksamhet 2016.

Trygghetsskapande åtgärder

Projektet trygghetsskapande åtgärder har omfattat både åtgärder i den fysiska miljön men framför allt utveckling av olika aktiviteter och verksamheter på vissa träfflokaler. Projektmedel för 2015 har beviljats 0,9 mnkr till samordnande projektledare. Samordnarens roll har varit att uppmärksamma fysiska förbättringsbehov och genomdriva utveckling och

förnyelseinsatser som exempelvis förbättrad belysning, skyltning och tillskapande av odlingslotter i området. Ett annat av projektets områden har varit att utveckla mötesplatsernas innehåll, få kännedom om medborgarnas behov och intressen genom olika fokusgrupper. Medborgarvärdarnas vardagskontakter med medborgare, verksamheter, lokala aktörer och föreningsliv är ett led i att få information om de behov som finns i området.

Vistet är en mötesplats för personer med missbruksproblem och psykisk ohälsa. Samordnaren har initierat och samordnat en utveckling av Vistet. Arbetet har lett till att den öppna förmiddagsverksamheten under våren 2015 utökade servicen i form av regelbunden närvaro av uppsökare, diakon, beroendesjuksköterska samt medborgarservice. Aktiviteter på eftermiddagarna har anordnats inom ramen för projektet och utgått från gästernas egna önskemål och behov. En drogfri kvällsaktivitet har startat i Vistets lokaler. Under sommaren erbjöds besökarna att delta i sommarutflykter två gånger/vecka. Dessa aktiviteter har utformats enligt gästernas önskemål. Utökningen av aktiviteter på Vistet har varit mycket uppskattade och bidragit till en lugnare verksamhet. Förvaltningen bedömer att verksamheten helt kan implementeras i ordinarie verksamhet 2016.

Utmaningar

Ett flertal projekt har startats under åren 2013-2014. Projektens syfte är att förebygga utanförskap, skapa ökad trygghet, öka dialogen med medborgarna, stärka delaktigheten, motverka segregation och skapa nya mötesplatser. Utmaningen inför 2016 är att klara finansieringen av de verksamheter som startats. Förvaltningen för en kontinuerlig dialog med andra förvaltningar och bostadsbolag i syfte att hitta samverkanslösningar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor		54 %		60 %	74 %	2015
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden		68 %		70 %	62 %	2015
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA		100 %		100 %	100 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för levande lokala centrum	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska under 2015 göra en översyn med inriktningen att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras stadsdelsnämnderna. Parallellt ska en översyn göras av stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktning att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rättsäkert bemötande av invånarna.	2015-01-01	2015-12-31	
  Trafiknämnden ska, i samråd med stadsdelsnämnderna, ta fram prioriterade förslag för hur de medel som reserverats för reinvesteringar ska användas.	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med intresserade stadsdelsnämnder studera förutsättningarna för att införa direktvalda stadsdelsnämnder.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Krishanteringsförmågan är god

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samtliga verksamhetsområden deltar i den årliga risk- och sårbarhetsanalysen. Det finns en tydlig struktur och övad organisation för det psykosociala omhändertagandet vid oönskade händelser. Krisledningen är övad och utbildad för att hantera oönskade händelser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Analys av hur internetbortfall och IT-avbrott påverkar verksamheten (RSA)	2015-01-01	2015-11-30	Avvikelse
Analys			
Arbete pågår och slutdatum är framflyttat.			
 Analys av hur personalbortfall påverkar verksamheten exempelvis vid pandemier eller längre avbrott i kollektivtrafiken (RSA).	2015-03-31	2015-10-31	
 Analysera hur längre elavbrott påverkar verksamheten och ta fram åtgärdsförslag (RSA).	2015-04-30	2015-12-31	
 En handlingsplan för social oro utarbetas. (RSA).	2015-01-01	2015-03-31	
 En plan för omdisponering av lokaler vid evakuering eller liknande utarbetas.(RSA).	2015-01-01	2015-11-30	Avvikelse
Analys			
Arbete pågår och slutdatum är framflyttat.			
 Genomföra en krisledningsövning (RSA).	2015-01-01	2015-11-30	Avvikelse
Analys			
Övningen kommer genomföras under hösten. Slutdatum är framflyttat.			
 Utbildning och övning av enhetschefer inom krisberedskap och kriskommunikation (RSA).	2015-04-30	2015-10-31	

Nämndmål:

Parker och grönområden är välbesökta och attraktiva

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel invånare som är nöjda med skötsel av parker- och grönområden ska vara minst 70 % (68 %).

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Hänsyn tas till trygghetsaspekter vid parkupprustningar.	2015-01-01	2016-12-31	
	Informationsskyltar vid förvaltningens lekplatser samt föreningstavlor i stadsdelsområdet ses över och byts ut vid behov för ökad service och dialog.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsområdet utvecklas på ett hållbart sätt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samtidigt som förutsättningar skapas för fler att bo och verka i stadsdelsområdet bevaras och utvecklas attraktiva kvaliteter i livsmiljön.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Samverkan med stadens fackförvaltningar, berörda myndigheter, bostadsbolag samt medborgare i syfte att skapa en attraktiv livsmiljö i stadsdelsområdet utvecklas.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Trygghets- och säkerhetsarbetet är välorganiserat

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ett samverkansavtal mellan polisen och stadsdelsförvaltningen upprättas. Ökad upplevelse av trygghet i medborgarundersökningar i jämförelse med föregående år. Alla enheter rapporterar alla incidenter och tillbud RISK. Alla enheter har ett dokumenterat systematiskt brandskyddsarbete.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	En gemensam lägesbild tas fram i det lokala brottsförebyggande rådet.	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
	Analys Lägesbilden tas fram i samband med att ett lokalt samverkansavtal tas fram med polisen. Arbetet startar under hösten. Slutdatum är framflyttat.			
	En kommunikationsplan för det lokala brottsförebyggande rådet tas fram.	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
	Analys Slutdatum är framflyttat.			
	En operativ samverkansgrupp utses i det lokala brottsförebyggande rådet.	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
	Analys Den operativa gruppen utgår från det lokala samverkansavtalet som tas fram med polisen. Arbetet startar under hösten. Slutdatum är framflyttat.			

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	En utbildningsplan för samordnade utbildningar inom brand, hjärt- och lungräddning och första hjälpen tas fram.	2015-01-01	2015-06-30	
▶	Förvaltningen tar fram ett samverkansavtal med polisen.	2015-01-01	2015-11-30	
▶	Nulägesanalys av nyckelhanteringen inom förvaltningens avdelningar (RSA).	2015-04-30	2015-11-30	
✓	Utbildning inom RISK och arbetskadorna erbjuds samtliga medarbetare	2015-01-01	2015-04-30	

Nämndmål:

Träfflokaler och mötesplatser utvecklas

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet besökare vid träfflokaler ökar. Besökare till träfflokaler och mötesplatser är nöjda.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Deltagarna vid Vistet och Kompassen är delaktiga och har inflytande över de aktiviteter och gruppverksamhet som erbjuds.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Fokusgrupper för besökare för att ökat inflytandet genomförs.	2015-01-01	2015-05-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

● Uppfylls helt

Analys

Arbetet för att Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo fortsätter förvaltningen genom att tillgodose behovet av LSS-bostäder.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Bostäder med särskild service (LSS)

Stadens fastighetsbolag Micasa Fastigheter i Stockholm AB har en markanvisning på fastigheten Strandviolen 6 i Hässelby Villastad. Micasa har genom ett inriktningsärende fått i uppdrag av nämnden att projektera för en ny gruppbofastad som planeras omfatta sex lägenheter, gemensamma utrymmen och personalutrymmen. Förvaltningen har av kommunstyrelsens ekonomiutskott beviljats 500 tkr till förprojektering samt 100 tkr för beställarstöd, totalt 600 tkr. När objektet hunnit så långt i planeringen att ett godtagbart skissförslag och en översiktlig hyreskalkyl finns framtagna återkommer förvaltningen med ett genomförandeärende för beslut i stadsdelsnämnden.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	0		0	tas fram av nämnden	2015
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		0		12	tas fram av nämnden	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboheter eller serviceboheter	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av bostäder med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna, fastighetsnämnden, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att minst fem procent av lägenheterna i exploateringsprojekt med minst 100 bostäder avsätts till omsorgslägenheter	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Behovet av bostäder med särskilt stöd och service tillgodoses

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Behovet av bostäder inom stadsdelsnämndens verksamhetsområden tillgodoses.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen arbetar för att Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla genom att erbjuda olika aktiviteter till barn och unga. Under sommaren har förvaltningen i samarbete med olika föreningar anordnat flera dagkollon. Unga som varit ute på kvällarna har erbjudits olika aktiviteter via den mobila fritidsgården som funnits på olika platser i stadsdelsområdet. En kväll i veckan har unga i åldern 10-17 även haft möjlighet att

delta i spontan sambafotboll. Under sommaren deltog upp till 100 ungdomar, per gång, i spontanfotbollen.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Dagkollo

Samtliga dagkollon har varit välbesökta av barn och ungdomar 7–19 år. Cirka 400 barn och unga har deltagit i dagkolloverksamhet. Vid parkleken Hässelängen anordnades dagkollo under tre veckor som besöktes av sammanlagt 39 barn och ungdomar. Minst 3 parklekar per vecka har haft öppet för barn och ungdomar hela sommaren.

Förvaltningen har i samarbete med föreningar erbjudit dagkollo inom olika inriktningar i stadsdelsområdet. Ett danskollo har hållits i Vinsta där barn och unga fått prova på och lära sig grunderna i jazzdans, showdans och balett. Kollot avslutades med en uppvisning. Ett äventyrskollo har hållits i Lövsta-Kyrkhamn med aktiviteter som bad, fiske, svampplockning, kojbygge och grillning. Dessutom arrangerades sambafotbollskollo i Vällingby, Hässelby gård och Smedshagen samt dagkollo på syriska föreningen i Vinsta.

Fritidsverksamheten

Under sommaren har Fritid Stockholm AB haft en ambulerande fritidsgård. Den har bestått av en minibuss med 3 ordinarie personal och 2 feriearbetare. De har varit igång måndag–fredag klockan 16–21 perioden 11 juni–18 augusti. Fotboll, frisbee, diskussionskvällar, beachvolleyboll och bakning har varit några av de aktiviteter som erbjudits. Sammanlagt var de ute vid 48 tillfällen, och cirka 40 ungdomar deltog per tillfälle. När vädret inte har tillåtit har de varit på Åkermynthans fritidsgård eller fritidsgården Lyktan. Den ambulerande fritidsgården har varit uppskattad av både ungdomar och vuxna.

Sambafotboll för unga på lördagskvällar

Varje lördag hela året klockan 19.30–22.30 har det varit spontanfotboll för alla unga i åldern 10–17 år via Samba Football Academy. Under våren och sommaren har det varje lördagskväll varit 60–100 ungdomar på plats på konstgräset vid Hässelbygårdsskolan och spelat Sambafotboll. Stadsdelsförvaltningen samverkar med det lokala näringslivet, fastighetsbolag och privata fastighetsägare för att genomföra denna öppna fotbollsträning. Målet är att förebygga oro i området genom att skapa positiva möten mellan kulturer och generationer, verka för hälsa och bra studieresultat. Under början av hösten startar förvaltningen i samma samverkansanda "FC Femina" som är öppen fotbollsträning för tjejer.

Träffpunkt för barn och unga i Hässelby gård

Förvaltningen kommer från hösten erbjuda öppen verksamhet för barn och unga två eftermiddagar per vecka mellan kl. 15.00 och 17.00 i fritidsgårdens lokaler. Syftet är att fånga de barn och unga som rör sig runt Hässelby gård på eftermiddagar. Verksamheten bemannas med en fritidsledare från en av förvaltningens parklekar och en fältassistent från familjestödsenheten. En utvärdering görs inför 2016.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	79,11 %			79 %	fastställs 2015	2015

Nämndmål:

Barn och unga erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antal besökare i parklekarna ökar i jämförelse med föregående år. Antal barn och unga som deltar i kolloverksamhet ökar i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Barn och unga med funktionsnedsättning ges möjlighet att delta i olika aktiviteter. (Program för delaktighet - 7)	2015-01-01	2015-12-31	
 I parklekarna görs en ökad satsning på aktiviteter som uppmuntrar barns och ungas engagemang och delaktighet.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Arbetet för att alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet fortsätter. Aktiviteter, utevistelse och måltidssituationen är i fokus. Förvaltningen arbetar för att öka de äldres delaktighet, både i den egna omsorgen men även i utformandet av gemensamma aktiviteter. På ett boende har ett aktivitetsråd formats.

Nedan följs arbetet upp närmare, goda exempel beskrivs samlat längst ner under målet.

Den äldres delaktighet i sin omsorg

Stadsdelsförvaltningen har lagt stort fokus på att samtliga utförarenheter inom äldreomsorgen ska ha aktuella genomförandeplaner för sina brukare och boende. En genomförandeplan är en beskrivning av hur brukaren alternativt den boendes insatser ska genomföras, den skrivs tillsammans med brukaren eller dess närstående. Ett exempel på arbetet med genomförandeplaner är Koppargårdens vård- och omsorgsboende där medarbetare och biträdande enhetschef går igenom den boendes genomförandeplan. I denna granskning kontrolleras bland annat att den äldre har varit delaktig i formuleringar i genomförandeplanen. Internkontroller genomförs regelbundet på varje enhet för att säkerställa att genomförandeplanen görs enligt gällande lagstiftning.

Förutom uppföljning av den enskildes delaktighet vid framtagandet av genomförandeplanen arbetar förvaltningen med andra former av brukarinflytande. Ett exempel på detta är att hemtjänstenheterna bjöd sina brukare till sommarfest i början av sommaren. Ett av syftena med sommarfesten var att ge brukarna möjlighet att lämna synpunkter och ställa frågor kring sina beviljade insatser. Mer om detta finns beskrivet under avsnittet om aktiviteter.

Fokus på mat och måltid

I början av året valde Skolörtens vård- och omsorgsboende att titta närmare på hur måltidssituationerna var för de boende. Detta gjordes genom att medarbetare studerade hur exempelvis ljudnivån, bemötandet och miljön kring måltidssituationen var. Resultatet visade att måltiderna var lugna och att bemötandet mot de boende var gott.

Aktiviteter för äldre

Ett flertal ungdomar har feriearbetat på Skolörtens servicehus under sommaren och bidragit med aktiviteter som samtal, sång, högläsning och bakning.

På Skolörtens vård- och omsorgsboende får de boende besök av Ung omsorg varje lördag som sjunger, läser och samtalar med de boende. Ung omsorg är ett företag där ungdomar i 15-19-årsåldern besöker äldreboenden och gör saker tillsammans med de boende i ett par timmar på helgerna.

Koppargårdens vård- och omsorgsboende har startat ett aktivitetsråd. Under våren hade de boende möjlighet att lämna synpunkter till rådet på aktiviteter de önskar när de besöker samlingsalen Träffen. Detta har resulterat i att fler boende känner sig nöjda med utbudet av aktiviteter. En plan finns för hela årets firanden av årshögtider. Under sensommaren planeras exempelvis för surströmmingsfest och kräftskiva.

I mitten av juni arrangerade Hässelby hemtjänst och Vällingby hemtjänst sommarfirande med kaffe, tårta och musik dit brukarna bjöds in. Initiativet var mycket uppskattat och mellan 80 och 100 personer kom till respektive firande. Under året planeras ytterligare arrangemang.

Alla på äldreboende erbjuds utevistelse

På alla äldreboenden erbjuds de äldre utevistelse. På Koppargårdens vård- och omsorgsboende erbjuds samtliga boende utevistelse i boendets trädgård och på balkongerna. En särskild satsning har gjorts på enheten för att skapa en trivsamt utemiljö. Bland annat har nya balkongmöbler och växter köpts in. Många boende nyttjar både balkonger och trädgård. På ett våningsplan har flera boende ätit lunch och middag ute på balkongen under sommaren.

Samverkan med interna och externa aktörer

Den öppna mötesplatsen för seniorer i stadsdelen, Växthuset, samverkar med andra aktörer. Detta gör det möjligt att erbjuda ett varierat och innehållsrikt program för besökarna. Några exempel på det är föreläsningar från företagare i Hässelby-Vällingbyområdet, besök från Svenska kyrkan med flera.

Uppföljning för en säker äldreomsorg

Stadsdelsförvaltningen följer regelbundet upp enheterna, oavsett regiform. Uppföljningarna redovisas löpande till stadsdelsnämndens sammanträden och vid eventuella brister begärs en handlingsplan in från enheten.

På beställarenheten granskas utredningarna av samordnare, biträdande enhetschef och i vissa

fall även enhetschef för att säkerställa att rätt beslut fattas utifrån den enskildes behov. Samtliga biståndshandläggare ska i september delta i utbildningen *Nya föreskrifter om dokumentation i socialtjänsten* från Socialstyrelsen.

Hittills i år har beställarenheten fått 42 domar från Förvaltningsrätten, 34 av dessa har gått på förvaltningens linje. Nedan redovisas domarnas fördelning:

- 21 domar avser hemtjänst. 20 av dessa har gått på förvaltningen linje och 1 dom gick delvis emot förvaltningens beslut.
- 11 domar avser vård- och omsorgsboende. 6 av dessa har gått på förvaltningens linje och 5 emot förvaltningen.
- 6 domar avser servicehus. 4 har gått på förvaltningens linje och 2 emot förvaltningen.
- 2 domar avser korttidsboende, båda gick på förvaltningens linje.
- 1 dom avser dagverksamhet, domen gick på förvaltningens linje.
- 1 dom avser riksfärdtjänst, domen gick på förvaltningens linje.

Det är svårt att se ett tydligt samband mellan de domar där förvaltningsrätten har gått emot förvaltningens beslut då individuella bedömningar görs. Beställarenheten använder domarna som vägledning i liknande ansökningar.

Goda exempel

Seniordejting ger ny vänskap

På Växthuset har seniordejting arrangerats vid några tillfällen. Seniordejting syftar till att lära känna nya människor och att bryta isolering för ensamma äldre. Vid träffarna sitter deltagarna runt bord och samtalar kring påståenden som finns nedskrivna på kort. När alla har fått chansen att uttala sig om påståendet byter besökarna bord för att få chans att prata med alla deltagare. Flera tillfällen är inplanerade. Träffarna har resulterat i flera nya bekantskaper.

Servicehus arrangerade välbesökt ost- och vinprovning

För att stärka de äldres delaktighet och ge möjlighet till stimulans i form av gemensamma aktiviteter har flera enheter anordnat fester och underhållning på olika teman. Ett exempel är vin- och ostprovning som hölls på Skolörtens servicehus, en aktivitet som uppskattades.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende					95 %	2015
  Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)		91 %		95 %	95 %	2015
  Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		82 %		85 %	85 %	2015
  Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende		78 %		85 %	85 %	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
(äldreomsorg)						
  Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	8,85			9	Maximalt 10 personer	2015
  Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)		65 %		77 %	78 %	2015
  Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		84 %		77 %	77 %	2015
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		79 %		86 %	86 %	2015
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)		85 %		90 %	90 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna och äldrenämnden ska i samverkan ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres synpunkter på äldreomsorgen i hela staden	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska delta i stadens utredning av arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med äldrenämnden och kommunstyrelsen utreda om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska införa könsuppdelad statistik i verksamheten	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska se till att alla äldre kan välja kommunal hemtjänst och kommunal utförare av trygghetslarm	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden ta fram en tydlig rättighet till utevistelser i vård- och omsorgsboende	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen.	2015-01-01	2015-12-31	
  Äldrenämnden ska initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Omsorgstagare med hemtjänst är trygga

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen omsorgstagare som upplever sig trygga ökar i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Personalkontinuiteten mäts under en period om 14 dagar och redovisas till stadsdelsnämnden.	2015-03-01	2015-03-31	

Nämndmål:

Vård- och omsorgsboende och servicehus har en säker hälso- och sjukvård

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Minskat antal fall i jämförelse med föregående år.

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende har möjlighet till utevistelse

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen äldre som givits möjlighet till utevistelse ökar i jämförelse med föregående år.

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende och i servicehusets restaurang samt omsorgstagare med hemtjänst har en trivsamt måltidssituation

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Den äldre som bor på vård- och omsorgsboende och äldre som besöker Skolörtens servicehus restaurang upplever måltiden som en trevlig stund på dagen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheterna ser över hur måltiden på vård- och omsorgsboende och i servicehusets restaurang blir en trivsamt upplevelse på dagen.	2015-01-01	2015-12-31	
 Enheternas kostråd har möte fyra gånger per år.	2015-01-01	2015-12-31	
 Fortbildning för medarbetare vid hemtjänsten om kostens betydelse för äldre.	2015-01-07	2015-10-31	

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende och servicehus erbjuds regelbunden stimulans

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre på vård- och omsorgsboende upplever att de får stimulans regelbundet i form av exempelvis sociala eller kulturella aktiviteter eller tid med kontaktperson eller annan personal.

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende och servicehus är trygga

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen som upplever sig trygga ökar i jämförelse med föregående år.

Nämndmål:

Äldre är delaktiga i utformningen av sin vardag

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Resultatet avseende delaktighet i brukarundersökningen ökar i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheterna ser över hur de äldre kan bli mer delaktiga i planeringen och utförandet av insatser och hur och när de utförs.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bedömer att arbetet bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål. Alla kommunfullmäktiges tillhörande mål för verksamhetsområdet utom ett bedöms uppfyllas helt under året. Målet att transporter i Stockholm är hållbara bedöms uppfyllas delvis då en underliggande indikator bedöms uppfyllas delvis under året. Övriga indikatorer under inriktningsmålet bedöms uppfyllas helt. Samtliga aktiviteter har avslutats enligt plan utom två av nämndens aktiviteter. De pågår och har fått nya slutdatum. Alla nämndmål bedöms uppfyllas helt under året.

Årsmålet för indikatorn andel miljöbilar i stadens bilflotta uppfylls delvis. Förvaltningen har minskat fordonsparken men når inte upp till målet att alla fordon ska vara miljöklassade. Arbetet för att öka andelen miljöklassade bilar fortsätter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholm är klimatneutralt

● Uppfylls helt

Analys

Arbetet för att Stockholm är klimatneutralt fortsätter genom investeringar i klimatåtgärder, till exempel utbyte av vitvaror och inköp av elcyklar. Under sommaren har invånare fått möjlighet att odla i förvaltningens odlingslådor.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Investeringsmedel för klimatåtgärder

Stadsdelsnämnden ansökte i tertialrapport 1 2015 om investeringsmedel för klimatåtgärder under 2015 enligt följande:

- utbyte av armaturer
- utbyte av vitvaror (kyl/frys/spis)
- inköp av elcyklar och cyklar
- installation av luftvärmepumpar i parklekarna

Totalt har nämnden beviljats 2,0 mnkr. Beställningsarbetet har påbörjats och kommer att genomföras under 2015.

Stadsodling

Förvaltningen erbjöd för andra året möjlighet för invånare och boende inom stadsdelsområdet att odla i de odlingslådor som förvaltningen har utplacerade i Engelska parken i Hässelby och Solursparken i Vällingby. Det finns 15 odlingslådor i Hässelby och 15 i Vällingby. Det har odlats i alla lådor och för de som anmälde intresse i våras genomfördes en inspirationsföreläsning om stadsodling.

Medborgarservice organiserar stadsodlingsverksamheten och tar emot synpunkter och klagomål. Medborgarvärdarna har tillsynsansvar. Odlingslådorna har varit populära och verksamheten har givit ett positivt gensvar från medborgarna.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling		58,2 %		60 %	fastställs 2015	2015
  Elanvändning per kvadratmeter		59 kwh/kvm		32 kwh/kvm	32 kWh	2015

Nämndmål:

Förvaltningen bidrar till ett klimatneutralt Stockholm

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

De årsmål som satts upp för indikatorerna är uppnådda. Verksamheten bedrivs i enlighet med stadens miljömål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Dialog med SISAB och Stockholm vatten för erfarenhetsutbyte.	2015-01-01	2015-03-31	
 Enheten ska där det är praktiskt genomförbart, sortera ut sitt matavfall.	2015-01-01	2015-12-31	
 Etanol- och fordonsgasbilar ska tankas med det miljöbränsle de är avsedda för.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är hållbara

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen fortsätter arbetet för att transporter i Stockholm är hållbara genom att minska fordonsparken och på sikt byta ut alla bilar till miljöklassade bilar. Fordonsparken har minskat.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Stadsdelsförvaltningens fordonspark

Förvaltningens fordonspark har minskat med två bilar sedan tertial ett. Arbetet med att samordna fordonsparken samt ersätta med miljöklassade bilar fortsätter i den takt som medges.

Förvaltningen har sammanlagt 17 bilar varav 10 är elhybrider. Det är förvaltningens ambition att byta ut de fordon som i dag inte klassas som miljöbilar enligt stadens miljöbilsdefinition, antagen av kommunfullmäktige i april 2013.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elbilar		22,22 %		10 %	10 %	2015
  Andel miljöbilar i stadens bilflotta	88,24 %	88,89 %	90 %	100 %	100 %	Tertial 2 2015
  Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	90,95 %	90,67 %	90 %	85 %	tas fram av nämnd/ styrelse	Halvår 1 2015

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen arbetar för att Stockholm har ren luft och rent vatten genom att minska verksamhetens användning av bil.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Cykelfrämjande åtgärder

Förvaltningen fortsätter arbetet med att minska transportbehoven med bil för att istället öka resandet med kollektivtrafik, cykel och gång. Förvaltningen har påbörjat en revidering av verksamhetens resepolicy, en inventering genomförs i syfte att utreda vilka transportmedel som behövs för respektive verksamhet. Förvaltningen har beviljats medel avseende inköp av elcyklar samt vanliga cyklar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel dubbdäck		16,67 %		0 %	tas fram av nämnden/ styrelsen	2015

Nämndmål:

Resor via gång- cykel och kollektivtrafik prioriteras

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningens bilpark minskar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Elcyklar köps in.	2015-01-01	2015-12-31	
 Förvaltningens policy för resor med kollektivtrafik revideras.	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
Analys Arbetet pågår och kommer att slutföras under hösten. Slutdatum är framflyttat.			

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Möjligheten för "cykelpool" med cykelservice utreds.	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
Analys Arbete pågår för att utreda möjligheten att inom Arbetsforums verksamhet inrätta en cykelpool med serviceutbud för förvaltningens cyklar. Slutdatum är framflyttat.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

 Uppfylls helt

Analys

Arbetet för att det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil pågår. Verksamhetens inköp av ekologiska livsmedel har ökat väsentligt sedan förra året och förvaltningen har påbörjat arbetet för att minska barns exponering för kemikalier i förskolan.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Andel inköp av ekologiska livsmedel

Andelen ekologiska livsmedel ökar. Jämfört med tertialrapport 2 2014 har andelen ökat från ungefär 17 procent till ungefär 32 procent. Förskoleverksamheten står för cirka 87 procent av förvaltningens totala inköp av ekologiska livsmedel. Staden beslutade i början av året om ett nytt ramavtal vad gäller livsmedel. Med den nya upphandlingen ökade möjligheten för stadens enheter att köpa ekologiska livsmedel.

Projektet kemikaliesmart förskola

Barn och ungdomar är prioriterade målgrupper vad gäller giftfri miljö och därför har arbetet med att minska exponeringen för kemikalier i förskolan och parklekarna påbörjats. I Stockholms stads Kemikalieplan 2014-2019 anges stadens ambitionsnivå med att fasa ut ämnen som utgör miljö- och hälsorisker. Syftet är att utifrån en given prioriteringsordning besluta om nya hanteringsrutiner samt successivt avlägsna leksaker och andra produkter i barnens vistelsemiljö som kan utgöra miljö- och hälsorisker.

Förvaltningen ingår i ett nätverk som leds av kemikalicentrum som organiseras inom miljöförvaltningen. Syftet är att i samarbete med andra förvaltningar och bolag utbyta erfarenheter inom kemikalierelaterade frågor. Kemikaliecentrum har i samarbete med nätverket tagit fram ett förslag till vägledning för stadens arbete mot en kemikaliesmart förskola. En utbildning riktad till chefer och personal inom stadsdelsområdets förskolor och parklekar genomförs i samarbete med Bromma stadsdelsförvaltning under hösten 2015.

Grön Flagg

I stadsdelen är 10 förskolor och alla 8 parklekar Grön flagg-certifierade. Ytterligare 2 förskolor har ansökt om certifieringen. Grön Flagg är ett pedagogiskt verktyg och en miljöcertifiering som finns i över 50 länder runt om i världen. Grunden i Grön Flagg är barnens medbestämmande och inflytande, och arbetet är direkt kopplat till läroplanen. I Grön Flagg ingår teman som kan användas för att få inspiration till utvecklingsområden, till exempel livsstil och hälsa, kretslopp och vattenresurser. Medarbetarna dokumenterar hela arbetsprocessen, vilket främjar och fördjupar förskolornas långsiktiga hållbarhetsarbete.

Goda exempel

Parklekar får klimatpris

Förvaltningens parklekar har fått Stockholm stads klimatsmarta pris, Pingvinen. Priset är en del av Stockholm stads pågående klimatarbete och delas ut varje månad till nytänkande aktörer som vågar pröva nya arbetssätt och metoder för att minska stadens klimatpåverkan. Parklekarna är öppna verksamheter, med olika besökare varje dag, vilket ställer extra krav på personalen för att motivera barn och föräldrar att värna om miljön och spara energi. Fritidsledarna anordnar aktiviteter med fokus på resurshushållning genom att kombinera pedagogisk lek och miljösamt arbete. Ett exempel är el- och vattenmätartävlingarna där parklekarna tävlat mot varandra för att minska energiförbrukningen.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	31,9 %		32 %	25 %	25 %	Tertial 2 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor inom ramen för kemikalieplanen	2015-01-01	2015-12-31	
  Konsumentrådgivningen ska ges ett uppdrag kring konsumentinformation om etisk och miljömässig konsumtion.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Vid inköp väljs varor och tjänster som är miljömässigt hållbara

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen inköp av ekologiska livsmedel uppgår till minst 25 procent. Konsumentinformation om etisk och miljömässig konsumtion finns och kommuniceras.

Nämndmål:

Barnen vistas i en giffri förskola och parklek

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kriterier är framtagna för att undvika barns exponering av skadliga kemikalier inom förvaltningens förskolor och parklekar.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att arbetet bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål. Alla kommunfullmäktiges tillhörande mål för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under året. Den ekonomiska prognosen visar ett överskott för året om 0,7 mnkr efter resultatdispositioner. Två indikatorer bedöms uppfyllas delvis och övriga indikatorer bedöms uppfyllas helt under året. Samtliga aktiviteter har avslutats enligt plan. Alla nämndmål bedöms uppfyllas helt.

Årsmålet för indikatorn antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen uppfylls delvis. Tre av förvaltningens förskoleenheter deltar i kvalitetsutmärkelsen. Ytterligare tre skulle ha deltagit som senare beslutade sig för att avstå.

Indikatorn nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar bedöms uppfyllas delvis under året då prognostiserat resultat före resultatdispositioner är ett underskott om 0,7 mnkr vilket motsvarar prognostiserat användande av resultatfonder inom äldreomsorgen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen arbetar för att företag väljer att etablera sig i Stockholm genom samverkan i ett nyinrättat lokalt näringslivsråd.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Näringslivsråd

I juni fattade nämnden beslut om formerna för näringslivsrådet. Syftet med näringslivsrådet är att på en övergripande nivå skapa en god samverkan mellan politiker, lokalt näringsliv, fastighetsägare och stadsdelsförvaltning inom nämndens ansvarsområden. Enligt ärendet ska fokus läggas på angelägna och prioriterade lokala frågor.

Rådets sammansättning:

6 ordinarie ledamöter från nämnden. Tre representanter från majoriteten respektive oppositionen. Representanterna utses av nämnden.

2 ledamöter från stadsdelsförvaltningen.

1 representant från respektive företagarförening i stadsdelsområdet erbjuds plats.

1 plats erbjuds representant från SBR.

Näringslivsrådet sammaträder 2-3 gånger per år. Ett första möte planeras till september.

Nämndmål:

Förvaltningen samverkar med det lokala näringslivet.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

En god samverkan finns med det lokala näringslivet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Förvaltningen samverkar med SBR (Stockholm Business Region) i utvecklingsarbetet med lokala näringslivsfrågor.	2015-01-01	2015-12-31	
▶ Näringslivsrådet sammanträder enligt nämndens beslut.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

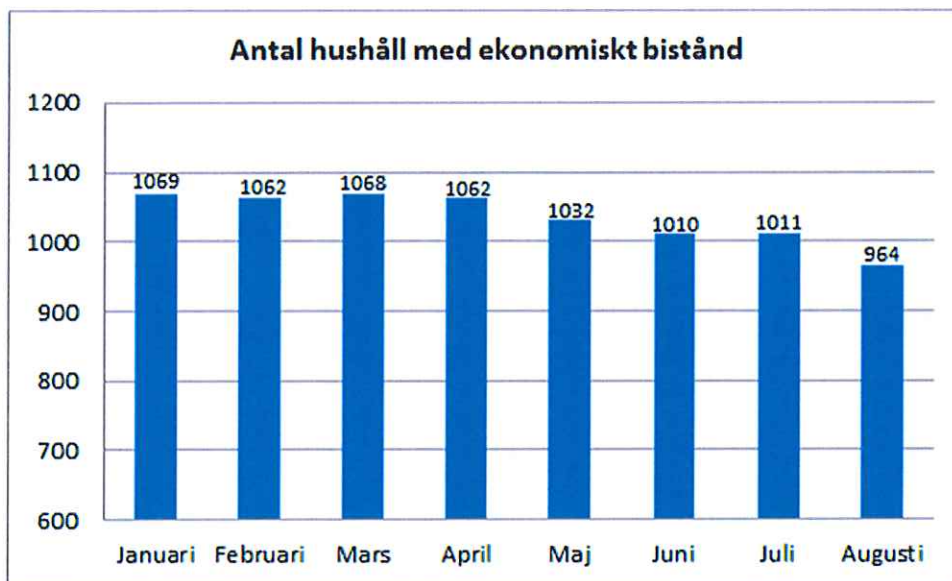
Förvaltningen fortsätter arbetet för att fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva. Centralt i arbetet är samverkan med andra aktörer, till exempel jobbtorg, arbetsförmedling och vårdcentral. Enskilda som får ekonomiskt bistånd stöttas i att se sina egna resurser för att bli självförsörjande och erbjuds olika aktiviteter för att öka sin kompetens. Sedan årsskiftet har det totala antalet hushåll som har ekonomiskt bistånd minskat något, antalet unga vuxna i åldern 18-24 år som har ekonomiskt bistånd har också minskat.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Ekonomiskt bistånd

I arbetet med ekonomiskt bistånd är grunden en tilltro till individens förmåga att ta ett eget ansvar för att finna och ta tillvara möjligheter till egen försörjning. I handläggningen fokuserar socialsekreteraren på att uppmärksamma personens egna resurser. Personer motiveras och får stöd i att bli självförsörjande genom arbete, utbildning eller annat och inte bli långvarigt bidragsberoende.

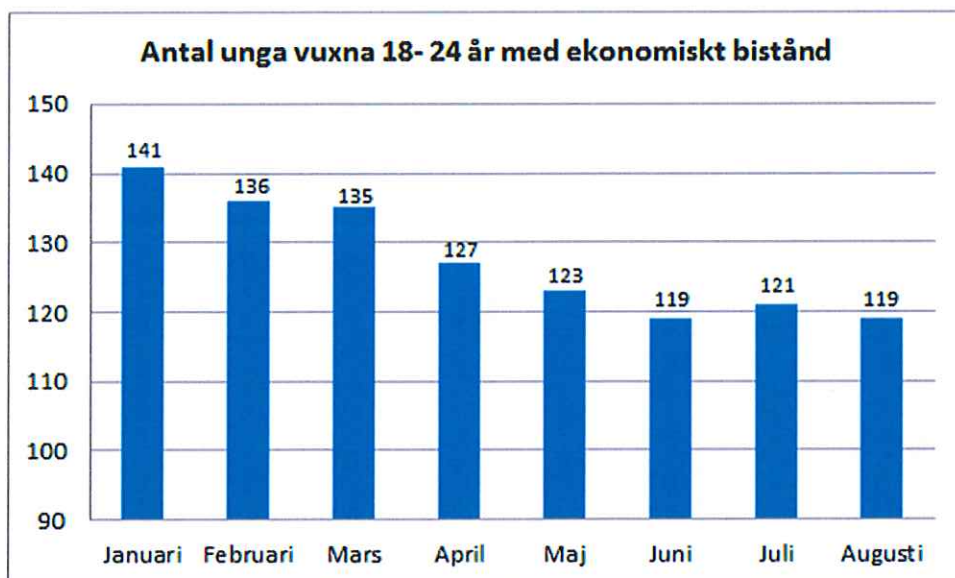
Antalet bidragshushåll har minskat under året från 1070 i januari till preliminärt 964 i augusti. Socialsekreterarna har haft täta uppföljningar med varje enskild bidragstagare och upprättat förändringsplaner med fokus på att den enskilde ska bli självförsörjande. Samarbetet med jobbtorg, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och vårdcentraler har förbättrats genom återkommande möten.

Källa: Sweco

Unga vuxna

Antalet bidragshushåll i åldern 18-24 år har minskat från 141 i januari till preliminärt 119 i augusti. Arbetslöshet är den främsta bidragsorsaken och utgör cirka 57 procent. Tre socialsekreterare arbetar med unga vuxna som är i behov av särskilt stöd för att komma ut på arbetsmarknaden. Ett nära samarbete pågår med jobbtorg, arbetsförmedlingen, vårdcentraler och vuxnenheten. Samarbetet har resulterat i trepartssamtal och täta uppföljningar med varje enskild person. Andelen unga vuxna som är i behov av ekonomiskt bistånd har minskat.

Källa: Sweco

Under våren planerade förvaltningen att genomföra två fokusgrupper med unga vuxna. De skulle själva få uttrycka sitt behov av stöd från socialtjänsten och jobbtorg för att bli självförsörjande. Fokusgrupperna skulle genomföras på jobbtorg under maj. Inflödet av unga

vuxna på jobbtorg som dessutom hade behov av extra stöd från socialtjänsten var lågt under maj och juni. Det har därför inte varit möjligt att genomföra fokusgrupperna. Jobbtorg förstärker från och med hösten det uppsökande arbetet med en ungdomskonsulent och en studie- och yrkesvägledare för att nå fler unga vuxna i åldern 20-29 år som är arbetslösa.

Visstidsanställningar - en särskild insats

Förvaltningen erbjuder vistidsanställningar motsvarande 30 helårsanställningar. I augusti hade 27 personer denna anställning och ytterligare tre personer har påbörjat praktik som förberedelse inför vistidsanställning. Målgruppen för vistidsanställningarna är långtidsarbetslösa och ingår i Arbetsförmedlingens sysselsättningsfas, tidigare fas 3. Barnfamiljer är prioriterade för dessa anställningar. Arbetet med vistidsanställningar sker i nära samverkan med jobbtorg och arbetsförmedlingen. Arbetsplatserna är främst inom förskola, äldreboende och servicehus. Tre personer har fått arbete på den reguljära arbetsmarknaden. När en person fått arbete erbjuds en ny arbetslös person möjlighet till en vistidsanställning. Vistidsanställningarna pågår året ut.

Samverkan jobbtorg, arbetsförmedling, försäkringskassan och vårdcentraler

Förvaltningen har ett väl fungerande samarbete med jobbtorg och arbetsförmedlingen. Syftet är att få en ökad samsyn och kunskap om varandras insatser och möjligheter att bistå den enskilde att komma ut i egen försörjning.

Försäkringskassan har ett samordnat rehabiliteringsansvar för personer som är nollklassade det vill säga sjukskrivna personer utan sjukpenninggrundande inkomst. Förvaltningen har identifierat 15 personer som bedöms vara i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser. Treparsamtal förs mellan försäkringskassan, den enskilde och socialtjänsten för planering av insatser med målsättning att den enskilde blir självförsörjande. En tät uppföljning kommer att ske med försäkringskassan när det gäller denna grupp.

Förvaltningen anlitar en förtroendeläkare för konsultation av läkarintyg och medicinska bedömningar när det gäller långvariga och komplexa sjukskrivningar. Dessa konsultationer är ett bra stöd för socialsekreterare när det gäller bedömning av vilka åtgärder och insatser som den enskilde kan behöva för att återgå till arbete eller påbörja utbildning.

Uppföljning av bidragstagare som studerar SFI

Det är viktigt att studierna vid SFI är effektiva och ger resultat så att den enskilde kommer ut i arbete eller utbildning och blir självförsörjande. Av totalt 125 personer har ungefär 73 procent läst svenska mer än 2 år vid SFI. Förvaltningen kommer att fördjupa arbetet när det gäller uppföljning av den grupp som läser vid SFI och se vilket extra stöd som dessa personer kan behöva för att bli självförsörjande.

Arbetsmarknadsåtgärder

Under året har 25 personer haft offentligt skyddad anställning (OSA). Av dessa har åtta personer avslutat sin anställning varav fem har fått arbete. I juni öppnade ett café i entréplanet på Koppargårdens vård- och omsorgsboende. Arbetsforum är ansvariga för verksamheten och personer kan erbjudas OSA-anställning och arbetsträning där. Öppettiderna är måndag-fredag kl 10-16. Förvaltningen undersöker möjligheterna att även ha öppet under lördagar och söndagar.

Bibblerians aktiviteter för långtidsarbetslösa

På Bibblerian kan enskilda som är långtidsarbetslösa delta i olika aktiviteter. Bland annat erbjuds kortare grundkurs i IT, till exempel i hur internetbank kan användas. Grupperna omfattar max fem personer åt gången för att deltagarna ska få individuellt stöd.

På Bibblerian har gjorts försök att erbjuda unga vuxna en CV-skola där deltagarna får lära sig skriva CV och jobbansökningar och träna inför anställningsintervju. Aktiviteten vände sig till unga vuxna som stod utanför arbetsmarknaden och saknade kontakt med socialtjänst, arbetsförmedling och Jobbtorg. Endast ett fåtal deltog i aktiviteten och därför har aktiviteten inte fortsatt under hösten.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	34 st	51 st	35 st	22 st	500 st	Tertial 2 2015
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi		780 st		1 100 st	6 700 st	2015
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,89 %	3,25 %	2,8 %	3 %	2,0 %	Tertial 2 2015
  Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,99 %	2,1 %	1,95 %	2 %	1,2 %	Tertial 2 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen	2015-01-01	2015-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga behovet av lokala jobbtorgung och påbörja uppstart av två verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande för denna samverkan	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra tidsbestämda anställningar, yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter.	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna, äldrenämnden och arbetsmarknadsnämnden ska göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Unga vuxna erhåller ett sammanhållet stöd i sin livssituation

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen unga vuxna i behov av stödinsatser minskar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetsmetoder och organisation för arbetet med unga vuxna ses över.	2015-01-01	2015-03-31	

Nämndmål:

Fler invånare i stadsdelen är självförsörjande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd minskar. Antalet bidragshushåll i åldern 18-25 år minskar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningens arbetsmarknadsåtgärder vidareutvecklas för att stödja personer att gå vidare till Jobbtorg, arbetsförmedling eller egen försörjning.	2015-01-01	2015-12-31	
 Långtidsarbetslösa erbjuds gruppaktiviteter via Bibblerian.	2015-01-01	2015-12-31	
 Alla enheter ska ha beredskap att erbjuda praktikplatser och ta emot praktikanter, även praktikanter med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet - 5)	2015-01-01	2015-03-31	
 Antalet visstidsanställningar följs upp månatligen.	2015-01-01	2015-12-31	
 Kartläggning av bidragshushåll där barn ingår och upprättande av individuella planer för att hushållen ska bli självförsörjande.	2015-01-01	2015-12-31	
 Utredda möjligheterna till att starta en verksamhet från dag 1 för unga arbetslösa.	2015-01-01	2015-08-31	
Analys Jobbtorg är ansvariga för att erbjuda unga arbetslösa aktivitet och insatser från första dagen. Jobbtorg förstärker under hösten arbetet med en ungdomskonsulent och en studie- och yrkesvägledare för att söka upp unga arbetslösa i åldern 20-29 år. Det finns därför inte skäl till att stadsdelsförvaltningen ska starta en egen verksamhet från dag ett.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen fortsätter arbeta för att Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar. En budget i balans är centralt i förvaltningens arbete. Den ekonomiska prognosen visar ett överskott efter resultatdispositioner. För att öka kunskapen och engagemanget får medarbetarna information om budgeten varje månad. Förvaltningens chefer får en samlad bild av budget och personalsituation varje månad. Förvaltningen arbetar med uppföljning, utveckling och kvalitet på olika sätt för att skapa en hållbar ekonomi på längre sikt. Bland annat utvecklar förvaltningen arbetet med egenkontroller och genomför olika aktiviteter för att höja svarsfrekvensen i brukarundersökningar.

Nedan följs arbetet upp närmare.

Prognostiserad budget i balans

I föreliggande prognos redovisas ett prognostiserat resultat, efter pågående respektive planerade budgethållnings- respektive effektiviseringsåtgärder, i balans med budget efter resultatdispositioner. Förvaltningen följer den av nämnden i verksamhetsplanen beslutade åtgärdsplanen och arbetar med ytterligare åtgärder för att upprätthålla respektive nå budgetbalans. Utfall och delårsbokslut för perioden januari-augusti, prognostiserat helårsresultat, verksamhetsspecifika nyckeltal samt de ytterligare åtgärder som planeras för att uppnå målet om en budget i balans redovisas under rubriken uppföljning av driftbudget.

Egenkontroller

Egenkontroller är en form av förbättringsarbete i det ordinarie arbetet som innebär att verksamheten själv kontrollerar att lagar, riktlinjer, mål och andra regler följs i den egna verksamheten. Under våren har förvaltningen fört dialog med enhetschefer om egenkontroller. Det har då visat sig att enheternas kunskap om och arbete med egenkontroller ser olika ut. Förvaltningen har därför beslutat att utveckla arbetet med systematiska egenkontroller i verksamheten. Arbetet utgår från förvaltningens uppdaterade system för intern kontroll och årets internkontrollplan.

Nyckeltal som stöd för att nå uppsatta mål

Förvaltningen har tre tvärprofessionella stödteam bestående av economicontroller, HR-konsult och utvecklingssekreterare. Varje månad sammanställer stödteamen enheternas resultat gällande vissa nyckeltal inom ekonomi, personal och verksamhet till förvaltningsledningen. Verksamhetsavdelningarna har sett över vilka nyckeltal som är relevanta att följa. Nyckeltalen har justerats för att vara ett användbart stöd för att nå verksamhetens mål.

Metoder för ökad svarsfrekvens vid brukarundersökningar

Brukarundersökningar utgör en viktig grund i det systematiska kvalitetsarbetet för att identifiera gemensamma utvecklingsområden. Arbetet för att öka svarsfrekvensen på undersökningar inom exempelvis förskola och äldreomsorg fortsätter. Metoderna har varit olika, inom exempelvis förskolan har det främst handlat om att utveckla nya mötesformer på

varierade tider för att öka möjligheten för föräldrar att bli delaktiga. Många förskolor har haft datorer tillgängliga i samband med att föräldrar lämnat och hämtat sina barn så att de har kunnat svara på enkäten. På många äldreboenden affischeras om brukarenkäten för att få fler att uppmärksamma den och besvara den.

Medarbetarnas delaktighet i budget

Förvaltningens avdelningschefer informerar om budgeten på avdelningsledning med enhetschefer. Enhetscheferna informerar medarbetarna om aktuell budget på arbetsplatsträffar en gång i månaden. Inom verksamhetsavdelningarna pågår dessutom olika aktiviteter för att ytterligare höja kunskapen om och delaktigheten i budgetarbetet. Handläggarna på beställarenheten funktionsnedsättning respektive äldreomsorg har fått utbildning i ekonomisystem och verksamhetssystem. Handläggarna registrerar och uppdaterar numera beslut om insatser på rätt sätt vilket är avgörande för budgetprognosens säkerhet. På utförarenheterna vid avdelningen för äldre och funktionsnedsatta är medarbetarna engagerade genom att delta i schemaläggning, vikarieanskaffning och inköp. Två enheter vid avdelningen individ- och familjeomsorg har fått utbildning i stadens budgetprocess och uppföljning i syfte att öka medarbetarnas kunskap om och delaktighet i frågorna. Avdelningen planerar att alla enheter ska få samma utbildning. Även förvaltningens förskolechefer har fått motsvarande utbildning. I utbildningen ingick också ett utbildningsmaterial att använda med sina medarbetare på förskolorna.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen		5 st		6 st	tas fram av nämnden	2015
Analys						
Tre av stadsdelsförvaltningens förskoleenheter deltar i stadens kvalitetsutmärkelse. Ytterligare tre enheter skulle ha deltagit. Dessa bedömde dock att de i år inte har möjlighet att fokusera på utmärkelsen i tillräcklig omfattning och avstod därför.						
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,96 %	99,94 %		100 %	100 %	Tertial 2 2015
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	99,9 %		100 %	100 %	Tertial 2 2015
Analys						
Prognostiserat resultat före resultatdispositioner är ett underskott om 0,7 mnkr vilket motsvarar prognostiserat användande av resultatfonder inom äldreomsorgen.						
  Nämndens prognossäkerhet T2		1 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2015